

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 29^ο | ΑΘΗΝΑΙ | — 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1915 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1073

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΙ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

Ὁ στρατὸς ἔχει τὰς μετόπισθεν ὑπηρεσίας διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν καὶ τὰ νοσηλευτικὰ σώματα ἐν καιρῷ πολέμου. Ἀλλὰ τὸν τίτλον τῶν μετόπισθεν ὑπηρεσιῶν δικαιούνται νὰ διεκδικοῦν σήμερον καὶ αἱ γυναῖκες. Διότι ὀπίσω ἀπὸ τὸν ἐφοδιασμὸν τοῦ στρατιώτου καὶ ἀπὸ τὴν νοσηλευτικὴν ὑπηρεσίαν ἡ ὁποία τὸν παρακολουθεῖ, διωργανώθη ἀπὸ τὰς γυναῖκας ὁλόκληρος ὑπηρεσία ἐφοδιασμοῦ, συντηρήσεως, ἱματισμοῦ καὶ νοσηλείας τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστράτων.

Καὶ τὴν στιγμὴν αὐτήν, ὅπου ὁ στρατὸς εἶναι μὲν εἰς ἐπιστράτευσιν, ἀλλὰ ὅχι καὶ εἰς πολεμικὴν δράσιν τὸ ἔργον τῶν μετόπισθεν ὑπηρεσιῶν τοῦ εἶναι εὐκολώτατον. Τὸ κράτος χορηγεῖ πιστώσεις, πληρώνει ἐφοδιαστὰς καὶ ἐφοδιαζομένους, παρέχει κάθε μέσον καὶ κάθε εὐκολίαν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν καὶ ἡ ἐφοδιαστικὴ μηχανὴ ὀφείλει νὰ λειτουργῇ καὶ λειτουργεῖ βεβαίως χωρὶς κανὲν ἐμπόδιον.

Τὸ ἔργον ὅμως τῶν γυναικείων μετόπισθεν ὑπηρεσιῶν εἶναι πολὺ δυσκολώτερον. Πρῶτον διότι πρὸς ἓνα στρατιώτην ἀναλογοῦν μέλη οἰκογενείας κατ' ἐλάχιστον ὄρον 3—4. Μητέρα, παιδιὰ, γέροντες γονεῖς, ἀνήλικα ἀδελφία. Δι' ὅλους αὐτούς, τοὺς κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνικάνους, ἔλειψεν ὁ ἄνδρας ὁ νέος, ὁ ἀκμαῖος, ὁ τροφοδότης. Τὸν ἄνδρα αὐτὸν πρέπει νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ κράτος. Ἀλλ' οἱ πόροι τοὺς ὁποίους διαθέτει τοῦτο μόλις ἀρκοῦν διὰ τὸ ψομί. Ἔρχονται

λοιπὸν αἱ μετόπισθεν γυναικεῖαι ὑπηρεσίαι διὰ τὸ γάλα τῶν μικρῶν, διὰ τὸ φαγητὸ τῶν μεγάλων, διὰ τὸν ἰατρὸν καὶ τὰ φάρμακα, διὰ τὰς ἐπιτόκους γυναῖκας, διὰ τὰ μωρὰ ποῦ γεννῶνται, διὰ τὴς κουβέρτες καὶ τὰ σκεπάσματα. Τὸ κοנדύλι εἶναι μεγάλο καὶ οἱ δωρηταὶ σπάνιοι. Ἐν τούτοις ἡ γυναικεῖα ἐργασία κάμνει θαύματα. Εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς πρωτεύουσας τῶν μεγαλητέρων νομῶν τοῦ κράτους ὅπου ὁ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Πατριωτικὸς Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνίδων λειτουργεῖ, αἱ γυναικεῖαι ὑπηρεσίαι ἀνταποκρίνονται ὅσον εἶναι δυνατὸν εἰς τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστράτων. Ἡ τελεία καὶ ἔγκαιρος διοργάνωσις τούτου εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας ἡ γενομένη πρὸς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης συνετέλεσεν, ὅπως ἡ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν Ἀρχηγὸν γυναικεῖα στρατιὰ εὐρεθῇ ἀμέσως, ὡς ἐπαρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη, ἐτοίμη.

Μέσα εἰς ὀλίγας ἡμέρας συσσίτια ἐλειτούργησαν δωρεὰν καὶ μέχρι τέλους Νοεμβρίου διενεμήθησαν εἰς ὅλα τὰ τμήματα Ἀθηνῶν 306, 834 μερίδες φαγητοῦ, ἀντιπροσωπεύουσαι τὸ ποσὸν τῶν 49, 142 καὶ 70. εἰς Πειραιᾶ δὲ μερίδες 118, 668 φαγητοῦ ἀξίας δρ. 14, 840.25. Τὸ ψομί τὸ ὁποῖον ἐμοίρασε δωρεὰν ὁ Σύνδεσμος ἀνήλθεν εἰς 31, 331 ὀκάδας, ἀξίας 14, 840.25 δρ.

Διὰ τὰ ἄρρωστα παιδιὰ καὶ βρέφη ἐχορηγήθη ἰατρὸς, φάρμακα καὶ γάλα, εἰς τὰς ἀσθενεῖς καὶ ἐπιτόκους νοσηλεία, παρεσκευάσθησαν

δὲ καὶ διὰ τοῦ τμήματος τῆς ἱματιοθήκης ρουχισμὸς νοσοκομείων, λεγέτες νεογνῶν, φορέματα νοσοκόμων, τέλος ἐργασία περιθάλψεως πρώτης γραμμῆς. Ἐκ παρολλήλου πρὸς τὰς Ἀθήνας συστάται διωργάνωσαν τὰ παραρτήματα τοῦ Πατριωτικοῦ Συνδέσμου εἰς τὰς Πάτρας, τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν Καβάλλαν τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν Κέρκυραν καὶ διὰ χρηματικῶν συνδρομῶν ἀποσταλέντων ἐκ τοῦ κεντρικοῦ γραφείου Ἀθηνῶν καὶ διὰ τοπικῶν εισφορῶν.

Ἡ ἐργασία τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν Πατριωτικὸν Σύλλογον τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων ἀνέλαβε νὰ ἐνδύσῃ τὰ παιδιὰ τῶν ἐπιστράτων καὶ νὰ τοὺς παρέξῃ κάθε χαρὰν τῆς ἡλικίας των.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπιστρατεύσεως ἤρχισε καὶ τὸ ράψιμον τῶν φορεμάτων. Τὰ μέλη τοῦ Λυκείου Δευτέραν καὶ Παρασκευὴν ράπτουν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Λυκείου, ὅπου καὶ ἐτοιμάζεται ἐργασία, τὴν ὁποίαν παραλαμβάνουν καὶ ἐκτελοῦν αἱ κυρίαί εἰς τὰ σπίτια των. Κατωρθώθη διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ νὰ εἶναι ἔτοιμα μέχρι σήμερον περὶ τὰ 1000 φορέματα, τῶν ὁποίων ἡ διανομὴ ἤρχισε κατὰ ἐνορίας ἀπὸ τὰ μέσα Νοεμβρίου. Τὰ μέχρι σήμερον διανεμηθέντα εἰς τὰς ἐνορίας Ἁγίας Τριάδος, Ἁγίου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαίου, Ἁγίας Αἰκατερίνης, Μύλων, Ἁγίου Νικολάου τοῦ Ραγκαβᾶ, Μεταμορφώσεως, Μητροπόλεως, Ἁγίου Γεωργίου καὶ Ἁγίων Ἀσωμάτων ἀνέρχονται περίπου εἰς πεντακόσια ἔτοιμα διὰ κορίτσια καὶ εἰς ὕψισμα δι' ἑκατὸν ἀγόρια.

Ἡ διανομὴ γίνεται εἰς ἑκάστην ἐνορίαν ἀπὸ μίαν κυρίαν τῆς ἐφορείας τοῦ τμήματος τῶν μητέρων τοῦ Λυκείου ἀπὸ μίαν κυρίαν τῆς Περιθάλψεως τοῦ Πατριωτικοῦ Συνδέσμου αἰτινες κατέχουν ἐξακριβωμένους καταλόγους τῶν ἐνοριῶν των καὶ ἀπὸ ἓνα κορίτσι τῆς Ἐφορείας τῶν δεσποινίδων τοῦ Λυκείου, αἱ ὁποῖαι τακτικώτατα καὶ ράπτουν καὶ ἀνέλαβαν νὰ ἐκτελοῦν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τείου τοῦ Λυκείου, καθὼς καὶ τῶν Παιδικῶν Κυριακῶν, ὅπως τὸ ἀντίτιμον ἐξοικονομεῖται ἐπὲρ τοῦ τομείου τῶν ἐνδυμάτων τῶν μικρῶν.

Ἐπὲρ τοῦ ταμείου τούτου προσεφέρθησαν τελευταίως τρεῖς φραιότατα ἐλαιογραφία παρὰ τῆς διςπρεποῦς ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνίδος ζωγράφου, δεσποινίδος Ἰγγλέση, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐξετέθησαν εἰς λαχεῖον, καθορισθείσης τῆς ἀξίας τῶν δύο ἐξ αὐτῶν παρὰ τῆς δωρητίας εἰς δρ 1000. Πλείστα μέλη τοῦ Λυκείου ἀνέλαβαν πρόθυμα νὰ διαθέσουν ἀριθμούς, εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων νὰ

κατορθωθῇ ἡ κλήρωσις του. Ὁραιότατην τοπογραφίαν προσέφερε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων καὶ ὁ ἐξοχος ζωγράφος μας καὶ καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου κ. Ροιλός.

Τὰ Λύκεια τῶν Ἐπαρχιῶν

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν δρᾶσιν τοῦ ἐν Ἀθῆναις Κεντρικοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ Παραρτήματα αὐτοῦ ἤρχισαν ἤδη μὲ μουσικὰς συγκεντρώσεις καὶ μὲ συνεισφορὰς μεταξὺ τῶν μελῶν τὴν κατασκευὴν ἐνδυμάτων διὰ τὰ παιδιὰ τῶν ἐπιστράτων, τὰ ὁποῖα θὰ διανεμηθοῦν τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων.

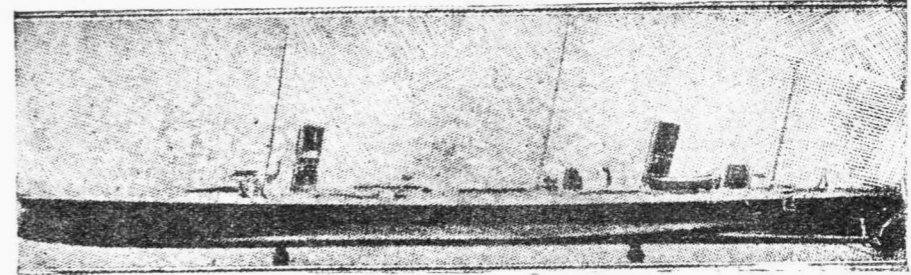
Οὕτω τὰ Λύκεια Πατρῶν, Σύρου καὶ Χανίων Κρήτης ἐργάζονται ἤδη τακτικώτατα. Τὸ Λύκειον Πατρῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς κ. Μάρκου ἤρχισε τὰς μουσικὰς Κυριακὰς του μὲ τὴν ἐπιτυχίαν ἡ ὁποία διέκρινε τὴν μέχρι σήμερον δρᾶσιν του καὶ μὲ μουσικὴν πρωταγωνίστριαν τὴν δεσποινίδα Παπαμικροπούλου, πτυχιούχον τοῦ Ὁδείου τοῦ Λονδίνου.

Αἱ κυρίαί τοῦ Λυκείου Σύρου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς κ. Γιαννίκογλου ράπτουν ἤδη τακτικώτατα δις τῆς ἐβδομάδος. Τὰ ὑφάσματα προσεφέρθησαν ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέλη, τὰ ὁποῖα ἐτοίμασαν τοὺς καταλόγους των καὶ κατὰ τὰς ἐορτὰς θὰ ἐνδύσουν περὶ τὰ διακόσια μικρὰ ἐπιστράτων. Ἐπίσης ἐκανόνισαν τὰς Κυριακὰς συγκεντρώσεις των διὰ τὸ τείον τὸ rourboire τοῦ ὁποίου ἐκανονίσθη εἰκασάλεπτον θὰ διατίθεται ἐπίσης διὰ τὰ μικρὰ τῶν ἐπιστράτων. Εἰς τὸ Λύκειον Σύρου προσεφέρθη δωρεὰ ἐκ πεντακοσίων δραχμῶν παρ' ἀνωνύμων δωρητῶν.

Καὶ εἰς τὸ Λύκειον Χανίων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς κ. Κλεοπάτρας Σκουλούδη ἡ ἐργασία τῶν μελῶν ἐπὲρ τῶν μικρῶν τῶν ἐπιστράτων ἐκανονίσθη θαυμάσια. Ἐκατὸν περίπου μέλη τοῦ Λυκείου προσφέρουν ἀνὰ μίαν δραχμὴν ἑκαστον κατὰ μῆνα. Μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀγοράζονται ὑφάσματα καὶ κατασκευάζονται παρὰ τῶν κυριῶν φορέματα διὰ τὰ μικρὰ κατὰ τὰς ἐορτὰς. Τὸ ταμεῖον τοῦτο ἐνισχύει καὶ συγκέντρωσις τείου δις τῆς ἐβδομάδος, τοῦ ὁποίου μέρος διατίθεται διὰ τὰ φορέματα τῶν μικρῶν.

Ἐν γένει κέντρον καὶ παραρτήματα ἀμιλλῶνται καὶ σήμερον, ὅπως ἀνακουφίσουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάθε δικαίωμα ἐπὶ τῆς συμπαθείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας, μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον καὶ μ' ἀφοσίωσιν μὲ τὴν ὁποίαν ἐργάζονται καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ὅπως ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ἐθνικὰς καὶ προοδευτικὰς ἀρχὰς, αἱ ὁποῖαι διέπουν τὰ Λύκεια τοῦ κόσμου.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

Τὸ ἀντιτορπιλικὸν «Νέα Γενεά»

ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ

¶

Ὑστερα ἀπὸ πέντε κατὰ σειράν ἀσφυκτικὰς ἡμέρας ζέστης, ὁ οὐρανὸς συννεφιάζει καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα γεμίζει ἀτμούς ποῦ ξεσποῦν εἰς βροχὴν σιγανήν, ἀλλὰ ἐπίμονον, ὅπως ὅλα τὰ πράγματα τῆς ζωῆς ποῦ δὲν μᾶς ἔρχονται ὀρηκτικὰ καὶ γρήγορα.

Ἐτοιμάζω τῆς βαλίτσες μου, ἐνῶ αἱ κυρίαί πηγαίνονται καὶ εἰς τὰ πεταχτὰ γίνονται εἰς τὸ σαλονάκι τοῦ ξενοδοχείου ἓνα δυὸ μικροσυμβούλια τῶν ἐκεῖ σωματείων. Εἰς τὸ σαλονάκι αὐτὸ βασιλεύει κυρίαρχος ὁ κ. Βενιζέλος εἰς προτομήν μαρμαρένιαν εἰς τὴν ὁποίαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀτενίζουν μὲ ἴσην στοργὴν τὰ μέλη τοῦ κόμματος Ρούφου—Κανακάρη καὶ Μιχαλακοπούλου. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ τελευταίου, ἓνα χαριτωμένο καὶ συμπαθέστατο κορίτσι, ἔχει καὶ ὡς μπρελόκ κρεμασμένο ἀπὸ τὸν λαιμὸ τῆς τὴν χρυσὴν προτομὴν τοῦ ἀρχηγοῦ.

Μεθ' ὅλα αὐτὰ ἡ πολιτικὴ δὲν ἀνακατόνεται εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν κυριῶν, αἱ ὁποῖαι λογικώτεροι ἀπὸ τοὺς ἄνδρας ἔρχονται τὰς πολιτικὰς των συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας καὶ συνεργάζονται ἀδελφικὰ διὰ τὴν προόδον.

Ἐχω τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἂν αἱ γυναῖκες εἶχαν δικαίωμα ψήφου θὰ εἴξεραν νὰ χωρίζουν τὰς πολιτικὰς των προτιμήσεις ἀπὸ τὴν δρᾶσιν διὰ τὸ κοινὸν καλὸν καὶ δὲν θὰ παρέβλεπαν ποτὲ τοῦτο χάριν ἐκείνου.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος γάμνουν τὸ καλὸν χωρὶς ψήφου καὶ ἀναπτύσσουν δι' αὐτὸ ὅλην τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν εὐφυΐαν ἐνὸς πνεύματος δροσεροῦ ποῦ δὲν ἠσθάνθη ἀκόμη καμμίαν κούρασιν. Ἴσως γιὰτὶ ἔμεινεν αἰῶνας ὅλους εἰς ἀπαγόρευσιν καὶ δὲν εἶχε τὴν ἄδειαν οὔτε νὰ

δέχεται τίποτε ἀπὸ τοὺς φωτεινοὺς κόσμους τῆς ζωῆς, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ διδῇ...

Τὸ τραῖνο σφυρίζει κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μου, ἡ βροχὴ ἐξακολουθεῖ νὰ λασπώνει τοὺς δρόμους, αἱ τελευταῖαι δοσοληψίαι μὲ τὸ ξενοδοχεῖον ἔγειναν καὶ ξεκινῶ μὲ τὰς κυρίας διὰ τὸν σταθμὸν.

Ὁμολογῶ ὅτι ἀφίνω τὰς Πάτρας μὲ μεγάλην λύπην. Αἰσθάνομαι ὅτι θὰ νοσταλγῆσω πολὺ τῆς πέντε ἡμέρας τῆς τόσο γεμάτης χαρᾶν, δρᾶσιν, ζωῆν ἐντελῶς Ἑλληνικὴν, ἐντελῶς γυναικίαν, ἐντελῶς ἰδικὴν μας. Οἱ δεσμοὶ ποῦ ἀνεπτύχθησαν μεταξὺ μας τῆς ὀλίγης αὐτῆς ἡμέρας μᾶς ἀδελφόνουν εἰς κοινὸς πόθους, εἰς κοινὰ ὄνειρα, εἰς κοινὰ ἰδανικά. Αἱ γυναῖκες τῶν Πατρῶν δὲν εἶναι πλέον αἱ προσήλυτοι εἰς νέας ἰδέας, ἀλλ' αἱ ἀπόστολοι ἰδεῶν ἐκεῖνοι ποῦ θὰ μεταδώσουν γύρω των ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις, ποῦ θὰ ἐκτείνουν καὶ μεγαλώσουν τὴν δρᾶσιν ποῦ θὰ ἀναστήσουν τὴν ἰδέαν μᾶς Παναχαϊκῆς ἀδελφοσύνης, γυναικείας τὴν φορὰν αὐτήν, ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς προόδου.

Τὸ τραῖνο σφυρίζει καὶ ἐνῶ φεύγομεν τὰ μάτια μου πέρουν μαζὴ των τὴν ὀραίαν σιλουέτα τῆς κ. Π. Βουρλούμη, τὸ λευκοστεφανωμένο καὶ γεμάτο ζωὴ πρόσωπο τῆς κ. Πέττα, τὸ σκεπτικὸ βλέμμα τῆς κ. Εὐσταθίου, τὰ φωτεινὰ καὶ θερμὰ σὰν κρεολῆς μάτια τῆς κ. Λυμπεροπούλου. Τόσαι φυσιογνωμίαι ἔντονοι, δυναταί, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ σὰς δείχνουν τὴν ζωὴν καλλίτερα καὶ πλέον συμπαθητικά.

Εἰς τὸ Αἴγιον φθάνομεν γρήγορα. Περνοῦμεν μέσα ἀπὸ ὀλοπράσινο μονοπάτι, πλυμένο, φρεσκαρισμένο, σὰν νὰ ἐπέρασεν ἀπὸ δῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἡ πλοῦσια παλέττα τοῦ Θωμοπούλου, τοῦ ἐκλεκτοῦ τῶν Πατρῶν τοπειογράφου· ὅσο πλησιάζομεν τὸ Αἴγιον, πίσω ἀπὸ τῆς πρασινάδες, μὰ θάλασσα πλατεῖα μόλις ὡς ἄν μεγάλος ποταμὸς, στρωμένη ὡς ἀπὸ σκοτεινὸ μονοκόμ-

ματο ζαφείρι δέχεται της σταλαγματιές της βροχής που πέφτουν σαν μικρά σκάγια, και σβύνουν πριν ανάψουν επάνω εις τὸ γαλανὸ κῆμα τοῦ νεροῦ.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ὅσο τὸ τραῖνο προχωρεῖ πρὸς τὴν πόλιν δίδει τὴν ἰδέαν μεγάλης ἐμπορικῆς ζωῆς. Ἀποθήκαι μεγάλαι καὶ ἀποθήκαι μικραὶ, περιποιημένες ὡς καινούρια σπῖτια, φρεσκοβαμμένες, με ἀρχιτεκτονικὴν ὁμοιόμορφον, καὶ με μεγάλας ἐπιγραφάς, καὶ ὡς ἄν περιγαμινὰς τῶν μεγαλειπόρων τῆς φημισμένης σταφίδας τοῦ Αἰγίου, ποῦ ἐσκόρπιζεν ἄλλοτε τὸ χρυσάφι με τὸ φτιάρι εις τὴν μικρὰν πόλιν με τὴν ἀγέρωχον καὶ κλιμακωτὴν πρόσοψιν.

Καὶ ἐδῶ δὲν ἔρχομαι ὡς ξένη πρὸς ξένους. Δεσμοὶ παλαιοὶ συμπαθειῶν καὶ φίλων ἀνανεύονται κατὰ τὴν διήμερον ἐδῶ διαμονήν. **Αἱ ἀρχαί**, κατὰ θαυμασίως κομικὴν ἔκφρασιν φίλης κυρίας, μᾶς ὑποδέχονται εις τὸν σταθμὸν κάτω ἀπὸ ἀνοιχτὰς ὀμπρέλες. Ὁ εἰρηνοδίτης τῆς πόλεως οἰκογενειακῶς, ἐνῶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος περιμένει νὰ μᾶς δεχθῆ εἰς τὸ ὠραῖον Νοσοκομεῖον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔργον του καὶ καύχημά του ὡς Δημάρχου. Μία ἄμαξα ἡ μοναδική, νομίζω τοῦ Αἰγίου, κειμήλιον ἀρχαιολογικόν, μᾶς παραλαμβάνει μετὰ τῆς οἰκογενείας Ἀγγελοπούλου καὶ σιγά, σιγά, στενάχεται μέχρι τοῦ ἀρχοντικοῦ μεγάρου Πετιμεζᾶ κατοικίαν τῆς οἰκογενείας Ἀγγελοπούλου, ἣτις εὐγενῶς μᾶς προσέφερε φιλοξενίαν.

Εἰς τὸ Αἶγιον εἶμεθα ἄπλως περαστικά. Ἐδῶ ἀκόμη ἡ γυναικεία δρᾶσις περιορίζεται μόνον εις μίαν φιλόπρωχον ἑταιρείαν, ἰδρυθεῖσαν παρὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Αἰγιαλείου κ. Τιμοθέου, καὶ εις τὰ πολλαπλὰ οἰκοκυρικὰ καὶ κοινωνικὰ καθήκοντα τῶν κυριῶν. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Αἰγίου ἔχει τελευταίως ἀραιωθῆ πολὺ καὶ ἔνεκα τῆς ἀπὸ ἐτῶν σταφιδικῆς κρίσεως ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γάμους κοριτσιῶν τῶν παλαιότερων οἰκογενειῶν τοῦ τόπου, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ κέντρα ζωῆς καὶ πλούτου καὶ κινήσεως ἀντιπροσωπεύονται σήμερον μόλις ἀπὸ δύο τρία πρόσωπα.

Ἐδῶ ἡ βροχὴ εἶναι ὀρηκτικῶς θορυβώδης καὶ δίδει μ' ἄν νόταν ζωηρὰν εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς πόλεως. Ἡ μετάβασίς μας εἰς τὸ νοσοκομεῖον γίνεται ὑπὸ τοὺς ἀνοιχτοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁποῖοι ραίνουν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἀκόμη τῆς ἀμάξης. Θῆμα ἕνα μαῦρο πτερὸ καπέλλου, ποῦ ἐταξέιδευσε πέρυσι ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὰς Ἀθήνας μέσα εἰς τὴν κλαγγὴν τῶν ὀπλων καὶ τῆς ἐπιστρατεύσεως διὰ νὰ τελειώσῃ τὸσον ἔξυτελειτικὰ καὶ ἀκαλαίσθητα, ὡς πτερὸ **βρεμμένης κόττας**.

ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Εἰς τὰς ἡμέρας μας ὁμιλοῦν πολὺ διὰ τὴν κληρονομικότητα καὶ ἔχουν δίκαιον, διότι τὰ παιδιὰ κληρονομοῦν ἀπὸ τοὺς γονεῖς τοὺς πολὺ περισσότερα πράγματα ἀπὸ τὴν περιουσίαν καὶ τὸ ὄνομά των.

Ἡ ἀνατροφή ἐνὸς παιδιοῦ γράφει ὁ μέγας σοφὸς Renault ἀρχίζει ἑκατὸν πενήντα ἔτη πρὶν νὰ γεννηθῆ. Ὅσον καὶ ἂν φαίνεται παράδοξος ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε ἀληθεστάτη, διότι εἰς ἀλλεπαλλήλους γενεὰς μεταδίδεται καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ φυσικὴ κληρονομία: Φυσικὰ πρώτη καὶ πλησιέστερα εἶναι τῆς μητρὸς, ἡ ὁποία φέρει τὸ παιδί εἰς τὰ σπλάγχνα της καὶ τὸ τρέφει με τὸ γάλα της. Τὰ μητρικὰ χέρια ποῦ στηρίζουν τὸ βρέφος εἶναι τὸ πρῶτον θρανίον τοῦ σχολείου τῆς ζωῆς. Ἡ ἐπιρροή της εἰσδύει ἕως τὰς βαθυτέρας τῆς ζωῆς του πηγὰς καὶ φθάνει ἕως τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀτομικότητός του. Ἡ μητέρα διὰ τῆς ἐπιρροῆς της μορφώνει τὸν ἐν τῇ ἀναπτύξει ἄνθρωπον, ἐνῶ τὸ σχολεῖον συνήθως δημιουργεῖ ἄπλως μαθητὰς. Ὁ de Maistre ἀποφαίνεται ὅτι τὸ παιδί τῶν τριῶν χρόνων ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τῆς μητέρας ἐσχηματίσθη ἤδη εἰς ἄνθρωπον.

Τὸ μάτι τῆς μητέρας ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἀγρυπνότερος ἐπόπτης τῆς ἀγῆς τῆς παιδικῆς ζωῆς ὀδηγεῖ με ἕνα βλέμμα καὶ με ἕνα μειδίαμα ὀλόκληρον τὸν ἄνθρωπον τῆς αἰῶνος. Τὰ παιδιὰ ποῦ δὲν αἰσθάνονται τὸ βλέμμα αὐτὸ νὰ τὰ βαρύνῃ πολλακίς, εἶναι ἀφημένα εἰς τὴν τύχην, θύματα ἐνστικτῶν καὶ παθῶν, ἐκτεθειμένα εἰς κακὰς ἔξεις. Ἴδου διατὶ ὀφείλει νὰ παρακολουθῆ τὸ μητρικὸν βλέμμα τὸ παιδί παντοῦ ὑπὸ τὸ φῶς καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν, εἰς τὸ σπῖτι καὶ ἐκτὸς τοῦ σπιτιοῦ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὰς παιδικὰς σχέσεις καὶ γνωριμίας του.

Ἡ μητέρα εἶναι ὁ φυσικὸς καὶ ὁ ψυχικὸς πνευματικὸς τοῦ παιδιοῦ. Μέσα εἰς τὰ ἀτελείωτα **γατὶ** τοῦ παιδιοῦ καὶ εἰς τὰ αἰῶνια **διότι** τῆς μητέρας ἀνοίγονται εἰς τὰ μικρὰ ὄλοι οἱ φωτινοὶ ὀρίζοντες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος. Ἴδου πῶς καὶ διατὶ ἡ μητέρα εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς κοινωνικῆς εὐτυχίας ἢ δυστυχίας. Τὸ μεγαλεῖον τῶν ἀνδρῶν ἔλεγεν ὁ Μέγας Ναπολέων εἶναι ἔργον τῶν γυναικῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροιμία «**Ἴδε μητέρα καὶ πάρε παιδί εἶναι σοφωτάτη**» Τὰ ἀγόρια μόνον μετὰ τὸ δωδέκατον ἔτος τῶν ὑφίστανται τὴν πατρικὴν ἐπίδρασιν. Καὶ δι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ἀρχίζουν νὰ κερνίζουν ἔστω καὶ κρυφά, μιμούμενα τὸν πατέρα των. Γιατὶ δὲν

τρῶς πλέον χόρτα; ἠρωτήθη μικρὸς ἀπὸ τὴν μητέρα του. Διότι δὲν τρώει καὶ ὁ πατέρας.

Ἀλλὰ καὶ γενικώτερα δὲν εἶναι δίκαιον νὰ κρίνεται ὀλόκληρος ἡ εὐθύνη τῆς ἀνατροφῆς εἰς τὴν μητέρα. Καὶ διότι δὲν εἶναι πάντοτε ἐλευθέρα νὰ κανονίξῃ τὴν στάσιν της σύμφωνα με τὴν ἰδίαν της πεποίθησιν καὶ διότι τὸ περιβάλλον ὄλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἐπιδρᾷ οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς παιδικῆς μορφώσεως, καὶ ἡ κληρονομικότης τῶν γενεῶν ἀποτυποὶ διάφορον σφραγίδα ὅπως εἰς τὴν μορφὴν, ἀπαράλλακτα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν παιδιῶν.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας τὸ ἔργον τῆς μητρὸς γίνεται δύσκολον καὶ πολὺ ἐπικίνδυνον, ἐὰν δὲν εἶνε τόσον ἀνεπτυγμένη, ὥστε νὰ ἡμπορῆ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰς διαφορὰς τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν ἀντιλήψεων καὶ κανονίζει κατ' ἀναλογίαν τὸ ἔργον της.

Ὑπάρχουν μητέρες, αἱ ὁποῖαι κατέστρεψαν με τὰ ἴδια των χέρια τὴν εὐτυχίαν τῶν καλλιτέρων παιδιῶν των. Ἀντὶ νὰ μελετοῦν τὰς τάσεις των τὰ χωρίζουν με τὴν στενήν των ἀντίληψιν εἰς καλὰ καὶ κακὰ, εἰς ἀγγέλους καὶ εἰς θηρία. Φυσικὰ ὅλη ἡ ἀγάπη των εἶναι διὰ τοὺς ἀγγέλους καὶ ὅλη ἡ ἀυστηρότης των διὰ τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἀγαποῦν νὰ παίξουν καὶ νὰ τρέχουν, ἢ εἶναι ὑπερήφανα καὶ δὲν ἀνέχονται ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὺς. Εἶναι μητέρες αἱ ὁποῖαι δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν ἀπόστασιν ἢ ὁποῖα χωρίζει ἕνα παιδί προικισμένον ἀπὸ τὴν φύσιν με εὐφύιαν, με ταχεῖαν ἀντίληψιν, με μνήμην, με καλὸν χαρακτήρα, ἀπὸ τὰ ἀδικήματα τῆς φύσεως παιδιῶν. Ἀντὶ νὰ συμπαθοῦν καὶ νὰ συμπονοῦν ἐκεῖνα, ποῦ ἡ φύσις μετεχειρίσθη ὡς μητρικὰ καὶ νὰ ὑποβάλουν τὸ ἰδικόν των πνεῦμα εἰς κατανόησιν τῆς καλλιτέρας μεθόδου ὅπως ἀναπληρῶσουν τὰ κενὰ τῆς φυσικῆς των ἀδυναμίας, τὰ ἐγκαταλείπουν ἄλύπητα εἰς τὴν τύχην των, τὰ περιφρονοῦν, τὰ μισοῦν σχεδόν. Ἀντὶ νὰ στρέψουν τὴν προσοχὴν των εἰς ἄλλην διεύθυνσιν, ἀντὶ νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὸ πνεῦμα των καὶ νὰ διαγνώσουν τὴν ἐιδικότητά του — διότι δὲν γεννᾶται ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον χωρὶς μίαν οἰαδήποτε ἰδιοφυίαν εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ ἠδύναντο νὰ εὐδοκμήσῃ καὶ νὰ διακριθῆ, — ἐπιμένουν νὰ τὰ συγκρίνουν με τὰ ἄλλα των παιδιὰ καὶ νὰ ἀπαιτοῦν τὴν ἰδίαν ἐργασίαν τὴν ἰδίαν διανοητικότητα καὶ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον τὰ παιδιὰ χάνουν τὸ θάρρος των, ἀπογοητεύονται καὶ συχνὰ πέρνουν τὸν κακὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ἐξωθεῖ ἡ παράλογος τῶν γονέων περιφρόνη-

σις καὶ αἱ ὕβρεις καὶ τὰ περιπαίγματα τῶν ἄλλων ἀδελφῶν. Ὅχι σπανίως τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἀπελπίζονται ἀπὸ τὴν ζωὴν, γίνονται μισάνθρωποι καὶ κακοί, ἀφίονται εἰς τὰ πάθη καὶ τὰ ἐνστικτὰ των καὶ ἐπὶ τέλος ἢ τεματίζουν τὴν ζωὴν των ἀλύπητα εἰς τὴν ὠραιότεραν των ἄνθησιν ἢ καταλήγουν εἰς τὰς φυλακάς, θύματα τῆς ἀμαθείας τῶν γονέων των, τὴν ὁποῖαν ἡ μορῶν καὶ ἡ ἀμβλυωπία τῶν σχολειῶν ὑποβοηθεῖ καὶ ἐνισχύει.

Μητέρα—Παιδαγωγός.

ΕΝΑ ΨΕΜΜΑ

Στὸ κάτω μέρος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Μορεκούρου ἐμπρὸς τοῦ ἱεροῦ τῆς Παναγίας ἡ Ἀμαλία μετὰ τὴν θεία της ἤσαν γονατισμένες γιὰ τὴ λειτουργία. Τὸ μικρὸν κουνουνάκι ἐκτύπησεν.

Ἦουχία ἀπλώνουντιαν γύρω. Ἐκεῖ ψηλὰ τὸ παλὸν ἀρμόνιο τοῦ χωριοῦ ἄρχισε νὰ βγάξῃ μία μία τῆς μουσικῆς νότιες καὶ μέσα στοῦ θόλο μία ἀνδρική φωνὴ δειλὴ καὶ συγκεκινημένη διέσχισε τὸν ἀέρα. Σιγὰ σιγὰ ὁμως ἔγεινε δυνατώτερη, στερεώτερη καὶ ἐγέμισε με κυματιστοὺς ἤχους ὅλη τὴν ἐκκλησίαν.

Τρομαγμένη, ὡς καὶ νὰ τῆς ἦλθε ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ, κἀποια βαθεῖα ἐνθύμησι, ἡ Ἀμαλία ἔσκυψε ἀκόμη ποῖο χαμηλὰ τὸ μέτωπό της καὶ τὸ ἔκρυψε σὶα τρέμονια χέρια της.

Ἀδίκως θέλησε νὰ διώξῃ τὸ δράμα, νὰ ἀποπάσῃ τὴν προσοχὴν της ἀπὸ αὐτοῦ καὶ νὰ ἀκούσῃ τὴν λειτουργία... ἢ φωνὴ... ἢ φωνὴ ὁμοία μετὰ τὴν τόσον ἀγαπημένη της φωνή, τὴν ἄγγιξε ἀπαλὰ με ἀρμονία καὶ χάδια καὶ ἡ σκέψις της με ἀνοιχτὰ πτερὰ πέταξε σὶα παρελθόν.

Πέταξε σὶον πύργου τοῦ Μορεκούρου ποῦ ἀνῆκε σὶὴν κ. Μαζιβέρ τὴν θεία της καὶ κηδεμόνα της. Ἐβλεπε τὸν ἑαυτοῦ της, ὀρφανὴ δεκαεπτά χρόνων γεμάτη ἐπερηφάνεια γιὰ τὸ πρῶτο της μακρὸν φόρεμα. Ξανάβλεπε ἀκόμη τὸν ἀνεψιὸ τοῦ ἱερέως Φούστελ, τὸν δειλὸ καὶ ἡσυχὸ Ἀνδρέα, νέο δεκαενέα ἐτῶν τῶν ὁποῖων τὰ βελουδένια μαῦρα μάτια ἔλεγαν ὅτι αὐτὸς εἰσωποῦσε. Συνεκινεῖτο καὶ ἐκοκκίνιζε κοντὰ της. Ἐγίνονταν δειλὸς κάθε φορὰ ποῦ τὸν ἐκτύταξε. Οἱ ἄλλοι νέοι τὴν ἐπλησίαζαν, ὁ Φούστελ ἐκάθητο μακρὰ. Ἀλλὰ μόλις ἐγύριζε τὴν πλάτη αἰσθάνονταν ἐπάνω της τὸ ἐκστατικὸ τοῦ βλέμμα· οἱ ἄλλοι ἐκοροῖδεναν πολὺ τὸν νέο γιὰ τὴν ἀδεξιότητά του καὶ αὐτὴ ἀκόμη γελοῦσε γιὰ νὰ τὸν πειράξῃ γιὰ νὰ τὸν κάμῃ ποῖο τολμηρό. Ὅταν οἱ ἄλλοι τῆς μιλοῦσαν γιὰ τὸν

ἔρωτά τους μόνον αὐτὸν τὸν μελαγχολικὸ καὶ ἀμίλητο ἐσκέπτετο. Τὴν ἐτραβοῦσε, τὴν ἔθελγε οὐκ ἄνευ τῆς νῆας γι' αὐτὸ, παρὰ τὴν κωιτάζην. Καὶ ἕνα βράδυ ποῦ ὄλος ὁ κόσμος ἔτρεξε σὲ κάτι πυροτεχνήματα ποῦ ἐγίνονταν στὴν Πλατεῖα ἔμειναν μόνον σὲ μισοπᾶτι τῶν πεύκων. Δὲν ἤξερε καὶ αὐτὴ γιὰ αἰσθάνθηκε βαρεῖα τὴν καρδιά της, μὲ τὴν ἰδέα ὅτι τὸν εἶχε λυπήσει. Μὴ ἐπιθυμία μεγάλη νὰ τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην τὴν ἔκανε πολὺ ταπεινὴ πολὺ μικρὴ καὶ πολὺ συγκεκλιμένη ἔμπρὸς του.

Ὁ Ἄνδρέας μὲ τὴν ὥραία καὶ σοβαρὰ του φωνὴ ὅπου αἱ ἀσημαντότερες λέξεις ἐγίνονταν ἐπίσημες τῆς εἶπε, τυλίγοντάς τὴν μὲ τὰ χαϊδευτικά του βλέμματα.

— Ὡ! τὸ ἐμάντενα... εἶθε πολὺ ὥραία γιὰ νὰ μὴν εἶθε καλὴ. Ἐπειτα τῆς πήρε τὸ χέρι, χωρὶς καμμία ἀδεξιότητα καὶ τὸ ἔσφιξε σιγά, τόσο σιγά, ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ διαμαρτυρηθῇ, τόσο σιγά ποῦ ἀμέσως βρέθηκε σὰν σὲ ὄνειρο, σὲ ἕνα τόπο τριανταφύλλων ὅπου ὅλα εἶχαν πιερά. Καὶ μέσα στὴ σκοτεινὴ δειροστοιχία μεταξὺ τῆς ἐλαφρῆς ὀμίχλης εἶχαν σταθῆ πλάι πλάι μουρμουρίζοντας πράγματα ἀόριστα, πράγματα ποῦ τοὺς νανούριζαν καὶ τοὺς μεθοῦσαν. Κανένας ἐρωτικὸς ὄρκος δὲν εἶχε βγῆ ἀπὸ τὰ χεῖλη τους, τὰ χέρια τους ἀφήθηκαν, ἀλλὰ τὰ μάτια τους ἔκαναν ἀτέλειωτες ὑποσχέσεις. Ἡ ψυχὴς τους εἶχαν ἐνωθῆ εἰς τὰ ῥίγη τοῦ βραδιοῦ. Ἐκεῖ ἀπάνω ἡ φωνὴ σόπασε. Οἱ πιστοὶ σηκώθηκαν χωρὶς ἡ Ἀμαλία ἡ ὁποία ἦταν βυθισμένη στοὺς συλλογισμοὺς της νὰ τὸ καταλάβῃ. Ἀλλὰ ἡ θεία ἡ κυρία Μαζιβέρ, φροντίζουσα δι' ὅλα καὶ φοβισμένη μήπως ἡ μεγάλη ἐδλάβεια τῆς ἀνεπιθύη της παρεξηγηθῇ, ἄγγιξε τὸν ὄμο της μὲ τὸ ἴσχνον καὶ διατακτικὸ της δάκτυλο· ἔβλησε αἰφνῆδως... τὰ μάτια ἀκόμη γεμισμένα ἀπὸ τῆς σκιᾶς τῶν πεύκων ποῦ ὄνειρεύονταν ἡ Ἀμαλία ἐσῆκωσε τὸ μέτωπο καὶ ἐκοκκίνισεν ἐλαφρῶς.

Στὸ διάδρομο τῆς ἐκκλησίας τὴν ἔνθυσαν οἱ τῶν περασμένων ἐπέταξε φοβισμένα, καὶ δὲν θυμόταν ποῖα παρὰ τὴν ἀναχώρησι γιὰ τὸ Παρίσι τὴ γρήγορη καὶ ἀνεξήγητη. Ἡ θεία της τὴν εἶχε ὀδηγήσει ἀρκετὰ χρόνια στὴν Ἑλβετία, στὴν Ἰταλία, στὴ Γερμανία, παντοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μικρὸ χωριὸ τοῦ Μορεζού ποῦ ἦταν τόσο κοντὰ καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα μόνο τῆς συγκινοῦσε τὴν καρδιά. Μία φορὰ στὴ μεγάλη της ἀπελπισία εἶχε ρωτήσῃ γιὰ τὸν Φούστελ καὶ ἀδιάρρητη ἡ κ. Μαζιβέρ ἔκανε ὅτι δὲν ἐκατάλαβε.

— «Ποῖος λοιπὸν; Ἄ!... καὶ ὁ Φούστελ αὐτὸς ὁ ψηλὸς μὲ τὰ κοντὰ μάτια... Τί ἀπέγεινε;»

ποῦ θέλεις νὰ ξέρω... δὲν εἶχε περιοσία, δὲν εἶχε μέλλον δὲν μποροῦσα νὰ τὸν δέχωμαι».

— Καὶ ποτέ, ποτέ πειὰ δὲν ἐπρόφεραν τὸ ὄνομα τοῦ Ἄνδρέα Φούστελ ὁ ὁποῖος σὲ δρόμο τῶν πεύκων τῆς εἶχε πάρει τὴν καρδιά σὲ ἕνα μικρὸ σφίξιμο τοῦ χεραιοῦ. — Γιὰ τοῦ λοιπὸν ρωτοῦσε τὸν ἑαυτὸ της ἡ νέα κόρη σὲ μισομύρισμα τῶν τελευταίων προσευχῶν, γιὰ τοῦ λοιπὸν σήμερον νὰ μὲ ξαναφέρῃ σὲ Μορεζού;

Ἴσως ἔτσι τυχαίως. Καὶ ἡ φωνὴ ποῦ τραγουδεῖ, αὐτὴ ἡ φωνὴ ὅμοια μὲ τὴ φωνὴ ἐκείνου γιὰ τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ μιῶ...

Καὶ ἐπειδὴ ἡ καρδιά της ἦταν πολὺ γεμάτη ἀπὸ ἐλπίδες καὶ ἀπὸ στενοχώρια θέλησε μὴ γιὰ πάντα νὰ μάθῃ. Γυρισμένη πρὸς τὴν κ. Μαζιβέρ ρώτησε σιγά.

— Αὐτὴ ἡ φωνὴ ποῦ τραγουδεῖ τὸ Ὁ Salutoris θὰ ἔλεγε κανεὶς...

— Θὰ ἔλεγε κανεὶς — ξαναῖπε ἡ θεία κωιτάζοντας τὴν ἀνεπιθύη της μὲ ἕνα βλέμμα σκληρὸ καὶ αὐστηρὸ. — Ἡ φωνὴ τοῦ Ἄνδρέα Φούστελ...

— Ἐχεις δίκαιο — εἶπε ἡ θεία προσποιουμένη ἀδιαφορία — Ἴσως εἶναι αὐτός.

Ἦταν εἰς τὸ σημεῖον νὰ προσθέσῃ ἢ νὰ ἐξηγήσῃ κάτι τι, ἀλλὰ ἡ κόρη ἔγεινε τόσο ὠχρὰ, τὰ δάκτυλά της τόσο νευρικὰ ἔσφιξαν τὸ βιβλίον τῆς προσευχῆς, ὅπου ἡ θεία ἐσώπασε, φοβηθεῖσα δάκρυα μέσα στὴν ἐκκλησία...

Ἡ δύο γυναῖκες ἐβγήκαν σὲ τὸ διάδρομο.

Τριγυρισμένη ἀπὸ κυρίες ἐδέχετο τὸ «καλῶς ὦρισ» ἐνῶ τὸ βλέμμα της δὲν ἄφινε τὴν ἀνεπιθύη της. Εἶδε τὸ πτωχὸ κορίτσι τόσο συγκεκλιμένον καὶ ἴσως ἀπὸ λύπη, ἴσως ἀπὸ φόβον καμμίας σκηνηῆς ἔμπρὸς εἰς τοὺς περιέργους, ἴσως διότι τῆς ἔλειπε τὸ θάρρος νὰ ὁμολογήσῃ ὅλα μόνη της, ἐπλησίασε τὴν ἀνεπιθύη της καὶ τῆς εἶπε νευρικά.

— Πήγαινε νὰ συγχαρῆς ἐκ μέρους μου τὸν κ. Φούστελ, ἐτραγοῦδῃσε πολὺ ὥραία! πήγαινε... σοῦ τὸ ἐπιτρέπω, μοῦ εἶναι ἀδιάφορο: καλῶς, ναι, εἶναι νὰ μάθῃς!

Ὡστε ἀλήθεια! ἦταν πράγματι ὁ Ἄνδρέας. Μὲ συγχισμένο τὸν νοῦ καὶ περιπατωπίας σὰν σὲ ὄνειρο, ἂν καὶ μὲ ἀόριστο φόβον ἡ Ἀμαλία ἐβόρσε πάλι εἰς τὴν ἐκκλησία. Κοντὰ εἰς τὸ ἱερόν ἐδρέθη ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ Φούστελ. Μὰ σὲ τὸ σκότος τὰ μάτια της πῆγαν κατ' ἐυθεῖαν στὰ μαῦρα μάτια τοῦ νέου. Τὰ εἶδε βαθειά, γεμάτα θανατοσμὸ ὅμοια ὅπως ἄλλοτε καὶ ὁμως ἀλλοιωτικά, πειὸ λυπημένα πειὸ βαθειὰ σὲ τὸ ἀδυνατισμένο πρόσωπο. Καὶ ὀρμητικά, ἀμέσως, καθὼς ἔσπρωχνε τὴν πόρτα γιὰ νὰ δώσῃ φῶς, ἡ καρδιά της ἐπάγωσε: Ὁ Ἄν-

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΙΝ

Αἱ πρῶται δοκιμαί τῶν γυναικῶν εἰς τὸ θέατρον ἐγίναν πολὺ ἀργότερα ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς τέχνης, ὑπῆρξεν δὲ καὶ ἄπως δυσκολώτεροι καὶ εἰς πολὺ περιορισμένον κύκλον.

Ἀπὸ ἐξαιρέσεων τῆν κ. Fred Crésac ἡ ὁποία συνεργάσθη μὲ τὸν κύριον François de Croisset καὶ τὴν Δα d' Orbiac ποῦ ἔδωκε εἰς τὸ Γυμνάσιον τὸ «Τραγικὸν Παιγνίδι» εὐρίσκωμεν τὴν κυρίαν Judith Gautier γνωστὴν ποιήτριαν ἄξιαν τοῦ ἐνδόξου ὀνόματος τὸ ὁποῖον φέρει καὶ τῆς ὁποίας ἀπὸ παρεστᾶθη ἡ «Ποικίλη Πισσα τοῦ ἔρωτος» εἰς τὸ Vaudeville, ἔδωκεν ἐν τελευταίον ἔργον ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὸν Pierre Loti τὸ ὁποῖον ἔπαιξεν ἡ Σάρκ Βερνάρ. Εἰς τοῦτο τὸ ἔργον ἡ μεγάλη καλλιτέχνης ἔδειξε καὶ πάλιν τὴν θαυμασίαν καὶ δημιουργὸν τέχνην της, παρουσιασθεῖσα ὡς αὐτοκράτειρα τῆς Κίνας. Ἡ κυρία Jean Roy ἔδωκε εἰς τὸ θέατρον τοῦ Molière ἔργον πολὺ σατυρικόν, τῶν συγγρόνων ἡθῶν μὲ σοσιολογικὰς τάσεις. Ἡ κυρία Delarui—Mardrus ἔγραψε διὰ τὴν σκηνην ἀρχαίας τραγωδίας. Ἡ κυρία Daniel Lesueur ἔγραψε ἐπνευσθεῖσα ἀπὸ τὸν Marquis de Valcor ἕνα δικτυωτικὸν καὶ μὲ πολλὴν ζωὴν ἔργον. Ἀλλὰ τῶν θηλυκῶν συγγραφέων ἡ πυκνὴ φάλαξ καὶ ἡ γυναικεῖα ἐνεργητικότης ἐθαυμάσθη περισσότερον εἰς τὸ μυθιστόρημα καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Ἠλάττωσε τὴν ἀρσενικὴν φάλαγγα εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτὸς μερικῶν ἐξαιρέσεων ἡ προαγωγή εἶναι μετρια. Εὐρίσκωμεν εἰς τὴν πρῶτην σειρὰν τὴν κόμησσαν Mathieu de Noailles, τῆς ὁποίας τὸ Eblouis sements ἐχαίρεισθη ὡς ἀριστοῦργημα ἀπὸ τὴν ἐνθουσιώδη κριτικῆν. Ἐως τότε καμμία γυναῖκα δὲν ἐπαρουσιάσθη μὲ προσωπικότητα τόσο ἀτομικὴν καὶ τὸ ἔργον τῆς Mathieu de Noailles ἦτις εἶναι μὲν 25 ἐτῶν εἶναι πραγματικῶς σημαντικόν. Δι' αὐτοῦ ἔπαυσε νὰ θεωρηθῆται ἐρασιτέχνης, ἐπίθετον τὸ ὁποῖον ἀπέδωκεν καὶ εἰς τὸν Alfred de Musset. Ἐνα δυνατὸ ἀκόμη καὶ βελθὸν τάλεντο τῆς δος Hélène Picard. Ἡ κ. Catulle Mendés ἡ Fernand Coyau ἡ André Cortlûs πρέπει νὰ σημειωθῶν μετὰ τῶν ἐπιφανῶν.

Τιτλοῦχοι γυναῖκες συγγραφεῖς ὑπάρχουν πολλὰ καὶ ἐκλεκταί: Φιλολογικῶς ἡ δούκισσα de Prissac ἡ δούκισσα de Roubaud, ἡ δούκισσα de la Pache Cuyon ἡ

δρῆας Φούστελ ἐφόρεσε τὸ ἱερατικὸν φέρεμα.

Τῆς ἔτεινε τὸ χέρι μειδιῶν μὲ μίαν λεπτὴν μελαγχολία.

— Σεῖς! πῶς! εἶθε σεῖς!

Ἐκαμε ἕνα κίνημα πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ τὸ πρόσωπο ὠχρὸ καὶ μὲ φωνὴ σβυσμένη. Γιὰ νὰ νικήσῃ τὴν συγκίνησίν του. Ἄρχισε νὰ λέῃ.

— Βλέτετε. Ἐχειροτονήθηκα μὲν πρὸ τριῶν ἐβδομάδων. Ἦλθα νὰ τραγουδήσω ἔδω γιὰ τελευταία φορὰ, γιὰ φεύγω σήμερον γιὰ τὴν μικρὴ μου ἐνορία σὲ ἕνα μακρινὸ χωριό, ἀλλὰ μεταξὺ καλῶν ἀνθρώπων. Ἡ εἰσοδός μου εἰς τὸ μοναστήρι ἔγεινε εὐθὺς ποῦ ἔμαθα τοὺς ἀρραβῶνας σας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ποῦ ἡ κ. Μαζιβέρ μοῦ ἀνήγγειλε τοὺς γάμους σας, ἐπῆρα τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν... Τοὺς πρώτους μῆνες μοῦ φάνηκε λίγο σκληρὸ... ἔπειτα ἡ κληῖς ἤλθε σιγά σιγά ἀλλὰ... τὴν αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸ μου πολὺ εὐτυχῆ. Εἶθε εὐτυχῆς καὶ σεῖς, κυρία, δὲν εἶν' ἔτσι;

Αὐτὸ τὸ κυρία τῆς ἔσφιξε τὴν καρδιά. Εἶχε ἐνοήσει ὅλα: ὁ μοναδικὸς περίπατος εἶχε κατασκοπευθῆ. Ἐπειτα τὸ τολμηρὸν ῥέμμα τῆς κ. Μαζιβέρ ἡ ὁποία μὲ μίαν εἶχε σκοτώσει τὴν ἐλπίδα σ' αὐτὴν τὴν μεγάλη ἀπλοϊκὴ ψυχῆ. Ἐπειδὴ προέμενε μίαν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν Ἄμαλία ἐφάνη ἀνήσυχος ἀπὸ τὴν παράξενη αὐτῆ σιωπῆ, ἐκείνη ἀποφασισμένη νὰ μὴν θαμπώσῃ μὲ τὴν σκιὰ νέου πόνου τὴν ἀγνή καὶ ἡσυχὴ ζωὴ τοῦ ταπεινοῦ ἱερέως θέλησε νὰ κρατήσῃ ὅλο τὸν πόνο γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Ἐνεύσθη μὲ γενναίότητα.

— Καὶ ἐγὼ... εἶμαι εὐτυχῆς.. εὐχαριστῶ!

Ἐπειτα ἀποτόμως μὲ κίνδυνον νὰ φανῆ ἀχαρίστη καὶ ἰδιότροπη, τὸν ἐχαίρεισε μὲ ἕνα μικρὸ ἀνυπόμονον κίνημα. Καὶ ἀπὸ αὐτὸς ἔπερσε, ἔτρεξε πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰσόδου γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυα ποῦ τῆς ἔκαιαν τὰ μάτια.....

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ W).

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ κ. ΦΩΚΑ

Μέσα εἰς τὴν σπαρακτικὴν ἀπύχνησιν τῆς ἀγωνίας τοῦ πολέμου ἡ μουσικὴ ἀνακουφίζει τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, καὶ μάλιστα ὅταν ἐκτελεῖται ἀπὸ καλλιτέχνηδας τῆς δυνάμεως τῆς μεγάλης μας κ. Νίνας Φωκᾶ.

Τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλίας τῆς κ. Φωκᾶ, ἡ ὁποία δίδεται τὴν 16ην Δεκεμβρίου, ὥραν 8ην μ. μ. εἰς τὸ Δημοτικὸν Θεατρον, μὲ πιάνο τῆς κ. Ἀρτέμιδος Βελουδίου, εἶναι πλούσιον καὶ ἡ συναυλία της θὰ ἀποτελέσῃ ὑψιστον μουσικὸν γεγονός τῆς χειμερινῆς περιόδου.

Γυμνάσια τοῦ 34^{ου} συντάγματος ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην κ. Ρωσσέτην.

βαρώνη de Bay ἢ βαρώνη de Purribourg ἢ Gyp, τῆς ὁποίας τὸ ἀληθινὸν ὄνομα εἶναι κόμησσα de Mirabeau—Martel, καὶ τῆς ὁποίας ἡ παραγωγή πλουτίζεται κατ' ἡμέραν. Ὁλόκληρος σειρὰ τιτλούχων με ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Α. Μ. τὴν βασίλισσαν Ἐλισάβετ τῆς Ῥουμανίας (Κάρμεν Σύλβα) ἡ ὁποία ὅταν γράφη γαλλιστὶ ἔχει τὸ δικαίωμα κάθε τιμητικῆς θέσεως. Ὅλα τὰ εἶδη αντιπροσωπεύονται εἰς τὸ ἔργον τῶν γυναικῶν τὸ σοβαρὸν μυθιστόρημα τὸ γραφὲν κατόπιν βαθείας μελέτης, καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἡ κυρία Marcelle Tinayre μετὴν «Οἰκίαν τοῦ ἀμαρτήματος» ἐκέρδισε θέσιν τόσο ἐνδοξόν. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο μετροῦνται εἰς τὰ δάκτυλα τὰ σοβαρὰ καὶ ἐσκεμμένα τάλαντα ὅπως τὸ τῆς κυρίας Gabrielle Réval, Jean Poumerol, Edgy, τὰ σατυρικὰ ὅπως τῆς κυρίας S. Marni καὶ τῆς

Cyp. Αἱ ρωμαντικὰ ὅπως ἡ κυρία Georges de Peyrbrune, Lécomte de Nouy, αἱ μορφώσασσι ἰδικόν τους ὅπως ὅπως ἡ Cerard d' Honville, σύζυγος τοῦ θαυμαστοῦ ποιητοῦ Ἐρρίκου δὲ Renié, αἱ σοσιολόγοι ὅπως ἡ κ. Camille Pert, αἱ δημοσιογράφοι ὅπως ἡ Severine αἱ ἱστορικαί, ὅπως ἡ κυρία Ἰουλιέττα Ἀδάμ, καὶ ἐκεῖναι ποὺ γράφουν ἐπιφυλλίδες ὅπως ἡ κυρία Maxime Villemer. Οὔτε μία μεταξὺ ὧν αὐτῶν φορεῖ ἀνδρικὰ μόνη ἡ κυρία Dieulafoy διατηρεῖ ἀπὸ τὰς περιηγήσεις τῆς τὸ ἀνδρικὸν ἔνδυμα εἰς τὸ ὅποιον ἐσυνήθισε. Διηγοῦνται διὰ τοῦτο μίαν διασκεδαστικὴν Ἱστορίαν. Τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης συναθροίσεως μιᾶς γυναικειᾶς κριτικῆς συνεδριάσεως τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο νὰ ἀπονεμηθῇ κάποιον φιλολογικὸν βραβεῖον, εἰς ὑπέρτης τοῦ γραφείου ἠθέλησε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον

ΜΑΡΙΑ ΘΗΡΕΣΙΑ

Ἡ Μεγάλῃ Δούκισσα τῆς Αὐστρίας,
ἡ ὁποία ὑπηρετεῖ εἰς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν, ὡς νοσοκόμος.

της αιθούσης εις την ενδοξον γυναίκα την οποίαν εξέλαβεν ως κύριον: «Κύριε σὰς δηλώνω ὅτι μόνον αἱ γυναῖκες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ εισέλθουν». Καὶ μετὰ μὲν ἄλλον κόπον ἐπεισαν τὸν ὑπερέτην ὅτι εἶχε κάμει λάθος.

Ἐλησμονήθη πλέον ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ γυναῖκα τῶν γραμμάτων ντροπαλῆ ἔφερε δεμένο μετὰ μίαν κορδέλλα θαλασσιὰ ἕνα δειλὸ χειρόγραφον εἰς ἐκδότην, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκληρὸν μισογύνην καὶ δυσκόλου χαρακτῆρος. Ποῦ εἶναι ἡ ἐποχὴ ὅπου ἡ χαριτωμένη κόμησσα de Segur σχεδὸν μόνη μετὰ τὴν κ. Gréville ἀντεπροσώπευεν μετὰ τὰ χαριτωμένα τῶν παιδικῶν διηγήματα τὴν γυναικεῖαν φιλολογίαν. Ἡ λεγομένη γυναῖκα τῶν γραμμάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κόρη, εἶχε γράψει τὸ μυθιστόρημά της, ὅπως παίζουν πιάνο· καὶ ἐδιάζετο μόνον ὑπανδρεύετο νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὴν φιλολογίαν καὶ τὸ πιάνο. Τώρα νέον στάδιον ἠνοιχθῆ διὰ τὴν γυναῖκα γόνιμον εἰς ἀπογοητεύσεις, εὐκολὸν ἐπίσης καὶ εἰς θριάμβους. Πρὸ δέκα ἐτῶν μικρὰ ἐπαρχιωτὶς ὀλίγον ἀδεξία, ἔκνε τὴν ἐμφάνισίν της εἰς ἕνα ἔμπορον κεντημάτων καὶ τοῦ προσέφερε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θαυμασιὰ μοντέλα ποῦ ἀπαιτοῦν τόσον καιρὸ νὰ γείνουν καὶ πληρώνονται τόσον ὀλίγον. Ἐξέθεσε τὴν λυπηρὰν τὴν κατάστασιν εἰς τὸν ἔμπορον, διότι ἔπρεπε νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ συντηρῇ τὴν γραῖαν παράλυτην μητέρα της καὶ ἕνα μικρὸν ἀδελφὸν ὁ ὁποῖος ἦτο μνηστής. Ὁ ἄλλος ἤκουσε, ἠρνήθη τὰ κεντήματα, καὶ εἶπε μισὸ σοδρὰ μισὸ θυμωμένα «Εἶναι προτιμότερον νὰ εισέλθετε εἰς τὴν φιλολογίαν». Ἡ νέα κόρη ἠκολούθησε τὴν συμβουλήν του μετὰ ἡρωικὸν θάρρος. Ὁ κόρος τῆς πέννας ποῦ ἔτριζε ἐπάνω εἰς τὸ χαρτὶ ἐξευρίσκει τὴν δυστυχῆ ἀσθενῆ. Τότε ἔγραψε μετὰ τὸ μολύβι καὶ ἐξεκουράζετο μαγεύουσα καὶ ξεσκονίζουσα τὴν πτωχικὴν κατοικίαν των. Ἐπέρασεν ἔτη ἀγνώστου καὶ θαυμασίας πάλης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξῆλθε σήμερον ἡ δυνατὴ καὶ ἀγνωρισμένη φιλόλογος, ὅπου γνωρίζωμεν ὅλοι. Αὐτὸ διὰ ν' ἀποδειχθῆ ὅτι ὅλες ἡ γυναῖκες τῶν γραμμάτων δὲν ἦσαν εἰς τὴν κούνια των ἕκατὸ χιλιάδας εισόδημα καὶ ὅτι ὑπάρχει φιλολογικὸν τάλαντον τόσον εἰς τὸν λαόν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀριστοκρατείαν.

Δὲν θ' ἀργήσῃ βέβαια νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἴσοδος εἰς τὰς γυναῖκας εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν.

Τὴν τιμὴν αὐτὴν ἐζήτησαν μερικαὶ ἀπὸ τὰς συγχρόνους της διὰ τὴν George Sand. Ἀπέφυγε ὅμως τὴν τιμὴν αὐτὴν αἰσθανομένη ὅτι θὰ ἦτο πολὺ μόνη μετὰ τῶν συναδέλφων της.

Τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ εἴσοδος θὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὸ τελευταῖον ἐμπόδιον θὰ ἐκλείψῃ θριαμβευτικῶς, οἱ ἄνδρες θὰ ἀναγκασθῶν νὰ παλαίουν, μετὰ περισσοτέρων δυνάμιν ἀκόμη διὰ νὰ διατηρήσουν θέσιν εἰς τὴν φιλολογίαν, ποιητικὴν ἢ ρομαντικὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν κριτικὴν καὶ τὴν στατιστικὴν εἰς χεῖρας ἀρχίζουν νὰ ἐκτοπιζῶνται σοδρῶς.

Ἐνα καταφύγιον τοῦς μένει, τὸ τῶν ἱστορικῶν ἔργων, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ κόπον καὶ μελέτην, ἀλλ' ἔχει καὶ σπουδαίαν σημασίαν.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ κατὰ μετάφρασιν W.

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Ὁ Κώστας ἐνθουσιάσθη μετὰ τὸ νέο αὐτὸ γραμματάκι. Τώρα πλέον ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ ἀντικρυνὴ γειτονοπούλα τὸν εἰλικυε, γιὰτὶ ἔμοιαζε μετὰ τὴν Ἄνναν. Εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐγνώριζεν ἐκείνην. Ἦτον ἕνα εἶδος ἔμφυτης ζωγραφίας, ποῦ τὸν ἐσυγκινοῦσε κατ' ἀντανάκλασιν. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ καρδιά του τὸν ἔσπρωξε νὰ τὴν σώσῃ. Ἦτον ἕνα medium ποῦ τὸν ἐπλησίαζε πρὸς τὴν Ἄνναν. Ἦτον βέβαιος σχεδὸν ὅτι θὰ τῆς ὁμοιάζε καὶ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὰ αἰσθητά.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν δὲν θὰ τὴν ἀπέφευγε πλέον. Ἀπεναντίας θὰ ἐπεδίωκε νὰ τὴν γνωρίσῃ γιὰ νὰ πεισθῆ καλὰ γιὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν δύο κοριτσιῶν.

Κατὰ σύμπτωσιν τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἡ εὐγνωμονίσσα κ. Φαρίδου εἰδοποίησεν ὅτι θὰ ἤρχετο νὰ περάσουν τὴ βραδεῖα μαζή, ἂν ἡ κ. Ζαδῆ ἤθελε νὰ τὴν δεχθῆ. Μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συναντοῦσαν ἐπὶ τέλους καὶ τὸν κ. Κώσταν.

Ὁ Κώστας εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεκοινώθη ἡ βραδεῖν ἔπίσκεψις εὐρέθη ἐκεῖ καὶ ἡ γνωριμία ἔγεινε θερμὴ, ἐγκαρδία καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Ἡ Νίτσα ἦτον ἔξυπνη, χαριτωμένη, μετρίασει ἢ Πικριζιάνικη ἀνατροφὴ εἰς ἕνα οἰκοτροφεῖον αὐστηρότατον πολὺ καλῆς τάξεως.

Τὰ πρῶτα λόγια ποῦ ἀντήλλαξε μετὰ τὸν Κώσταν ἦσαν ἀπλὰ καὶ παιδιάτικα. Ἀπέφυγε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα της εἰς τὴν ὁμιλίαν της τὴν ἀγαπημένην τοῦ κινδύνου ποῦ εἶχε διατρέξει ἡ κόρη της καὶ τῆς εὐεργετικῆς ἐμφανίσεως τοῦ πατρὸς της. Ἀπλοῦστατα εἶπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀντιληφθῆ κανένα κίνδυνον διὰ τὸν ἑαυτὸν της καὶ ὅτι ἐτρόμαξε μόνον ὅταν ἤκουσε τὸν πυροβολισμόν. Μὰ ἔταν

σὰς εἶδα κοντὰ μου, ἠσύχασα, εἶπε πρὸς τὸν Στέφαν, κατακόκκινη.

Ἐγὼ δὲν ἠσύχασα, ἀπήντησεν ὁ Στέφαν, παρὰ ὅταν ἔκλεισεν ἡ πύρτα ὀπίσω μας. Καὶ ἐνῶ οἱ μεγάλοι ἐξηκολούθησαν νὰ μιλοῦν μετὰξὺ των, οἱ δύο νέοι ἀπεμονώθησαν εἰς μιὰ γωνίαν τῆς τραπεζαρίας.

Δὲν καταλαβαίνω πῶς φημίζονται αὐτὰ τὰ περίφημα σκυλιὰ τῆς Πόλης καὶ γιὰτὶ τὰ λέν καλὰ καὶ τεμπέλικα, εἶπεν ἡ Νίτσα, σὰν νὰ εἶχε στενοχωρηθῆ γιὰτὶ δὲν εὗρισκε τί νὰ πῇ.

Εἶναι τεμπέλικα. Ἐνα ἀμάξι ποῦ περᾶ ἐξῆρα μπορεῖ νὰ τοῦς τσακίσῃ τὸ πόδι, γιὰ νὰ μὴ λάθουν τὸν κόπον νὰ παραμερίσουν.

Καὶ ἡ παρουσία μιᾶς σκυλλίτσας ὅταν τὸ Brigand νὰ τὰ ἀναστατώσῃ.

Νὰ σὰς πῶ, ματμαζέλ, ὁ Brigand σὰς εἶναι μεγαλύτερος κίνδυνος ἀπὸ τὸ ἀμάξι. Θὰ φάῃ ἀπὸ τὸ μερίδιόν των τῆς γειτονεῖας καὶ εἶναι ἕνας ἐρωτικὸς ἐχθρὸς καὶ ἀντίπαλος. Ὁ κ. Ζαδῆς εἶχε προτείνει εἰς τὴν συντροφιά ἕνα μάου.

Καὶ τὰ παιδιὰ; εἶπεν ἡ κ. Φαρίδου, βλέπουσα τὸν Στέφαν μετὰ στοργὴν τρυφερᾶς μητέρας. Θὰ μιλήσουν γιὰ τὰ μαθήματά των, εἶπεν ὁ πατέρας τοῦ Στέφαν, ἐνῶ ἡ μητέρα του παρηκολούθει μετὰ περιέργειαν τὴν τόσο εὐχαριστημένην ἔκφρασιν τοῦ προσώπου του.

Συμφωνεῖτε ἠρώτησεν ὁ Στέφαν. Ἡ μικρὴ ἐκοκκίνισεν, χωρὶς νὰ κτεβάσῃ τὰ μάτια. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγο: Ὡστε καὶ οἱ σκύλλοι εἶναι ζηλιάρηδες;

Πολύ, ἀπήντησεν ὁ Στέφαν χαμογελῶντας. Δὲν σὰς ἀρέσουν ἡ ζηλιάρηδες.

Διόλου. Στὸ Παρίσι οἱ σκύλλοι δὲν εἶναι ζηλιάρηδες.

Γιὰτὶ δὲν ὑπάρχουν σκύλλοι τῶν δρόμων, ὅπως ἐδῶ. Ἐπειτα ἐδῶ τὸ ἔχει ὁ τόπος. Εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸ ἴδιον. Δὲν βλέπετε τοὺς Τούρκους πῶς κρύβουν τὴν γυναῖκα των;

Ἡ Νίτσα ἐγέλασε καὶ ἐξανασκοκκίνισε. Μὰ οἱ Τούρκοι εἶναι ἄλλο. Καὶ ἔπειτα μετὰ περιέργειαν. Πῶς θὰ ἤθελα νὰ γνωρίσω Τούρκισσας. Λέγουν πῶς εἶναι τόσο ὠραῖες. Ἐσεῖς γνωρίζετε;

Ὁχι, Ματμαζέλ. Ὅταν ἦμουν μικρὸς καὶ τὸ καλοκαίρι ἐπηγάναμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἶχα φιλενάδες τουρκοπούλες, τῆς ἡλικίας μου. Μὰ τώρα περὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τῆς βλέπω.

Καὶ δὲν ἐφλερτάρετε μετὰ καμμιὰ μικρὴ; Τώρα ἐκοκκίνισεν ὁ Στέφαν χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ.

Μὰ ἦμουν τότε πολὺ μικρὸς. Μόλις ὀκτὼ ὡς δέκα χρόνων.

Μπά! Καὶ τί πειράζει; Ἐγὼ ἐδιάβασα εἰς ἕνα βιβλίον ὅτι τὰ ἀγόρια τῶν δέκα χρόνων φλερτάρουν.

Ὁ Στέφαν ἐγέλασε δυνατὰ: Καὶ τί βιβλίον εἶναι αὐτό;

Δὲν θυμοῦμαι πῶς λέγεται. Νὰ σὰς πῶ ἐγὼ δὲν ζέρω ποτέ πῶς λέγονται τὰ βιβλία ποῦ διαβάζω. Μοῦ τὸ εἶχε δώσει μιὰ φίλη μου εἰς τὸ Παρίσι, εἰς τὸ σχολεῖο.

Ὡστε εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Παρισιῶ διαβάζουσι τέτοια βιβλία.

Ἡ Νίτσα ἐμειδίασε. Ὁχι καλὴ καὶ σεῖς. Αὐτὸ τὸ εἶχε μιὰ φιλενάδα μου, ποῦ τῆς τὸ εἶχε δανείσει ὁ ἐξαδελφός της. Δὲν ἐπήγατε ποτέ εἰς τὸ Παρίσι, κύριε Στέφαν;

Ὁχι, Ματμαζέλ.

Κρίμα! Εἶναι τόσο ὠραῖα ἐκεῖ. Ἀκόμη καὶ κλεισμένη στὸ σχολεῖο, προτιμῶ ἐκεῖ παρὰ ἐδῶ. Οὐφ! Τί στενοχωρῶ ἐδῶ. Ἡ μαμά μου δὲ βγαίνει γιὰ τὸ πένθος. Ἐρχεται μιὰ γρηὰ Γερμανίδα δασκάλα καὶ μετὰ βγάζει μιὰ ὠρα καὶ κάποτε καθόλου. Μετὰ πηγαίνει πάντα ἀπὸ τὸν ἴδιον δρόμον στὸ ἴδιον μέρος, μοῦ λέει τὰ ἴδια λόγια, μοῦ κάνει τῆς ἰδίας ἐρωτήσεις. Ἐχετε καὶ σεῖς δασκάλα, καὶ τώρα ἀκόμη, κύριε Στέφαν;

Ποῦ δὲν μετὰ πηγαίνει περίπατον, εἶπεν ὁ Στέφαν χαμογελῶντας.

Ναί, μὰ δὲν εἶναι καὶ τόσο γρηὰ, καὶ εἶναι πολὺ νόστιμη. Καὶ μετὰ μικρὸν διαταγμὸν ἐπρόσθεσε: Καὶ φαίνεται νὰ σὰς ἀγαπᾷ πολὺ. Προχθὲς ὅταν ἔτρεξε στὸ σπῆτι ὄλο ἐσὰς ἔβλεπε, μήπως ἐπάθετε τίποτε. Καὶ ὅταν ἐρύγετε μετὰ ἐρωτοῦσεν ἀνήσυχα: Μὰ εἴσθε βελβία ποῦ δὲν ἔχει τίποτε, καὶ ὄλο γιὰ σὰς ἠμιλοῦσε.

Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς αὐτὴν ἀνοιξεν ἡ πόρτα καὶ ἐπαρουσιάσθη ἡ μίς Μπέσσα. Διηυθύνθη κατ' εὐθείαν εἰς τὰ παιδιὰ. Ἐχαίρετισε τὴν μικρούλα καὶ μετὰ ἕνα ἄσο ἐπιδεικτικόν, ἔδειξε τὴν ἐκπληξίν της, διότι εὗρισκε τὸν Στέφαν ἐκεῖ.

Τὸ μάου ἐξῆκολούθησε ἀπὸ τοὺς μεγάλους μετὰ πολλὴν ζωηρότητα, ἐνῶ τὰ δύο παιδιὰ ἐφάνησαν κάπως στενοχωρημένα μετὰ τὴν παρέμβασιν τῆς Ἀγγλίδος διδασκαλίτσας. Ἡ Νίτσα ποῦ δὲν ἐσυνείθιζε νὰ μὴν πολλὴν ὠραν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, ἐσηκώθη ἀπότομα, ἐστάθη λίγο κοντὰ εἰς τὴν μητέρα της καὶ ἔπειτα ἐκάθισεν εἰς τὸ πιάνο. Ὁ Στέφαν τὴν ἠκολούθησε καὶ ἡ μίς Μπέσσα, κάπως δύσθυμη ἔμεινε μόνη μετὰ τὸ τρικὸ της.

Ἡ Νίτσα ἐφυλλομετροῦσε τῆς μουσικῆς. Ὁ μᾶς παίξετε τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Στέφης.

—Ὅχι, δὲν παίζω τίποτε.

—Μήπως ἡ συντροφιά μου σᾶς ἐκούρατε;

—Ὅχι. Ξέρετε ὅτι ἀγαπῶ πολὺ τὴν συντροφιά σας καὶ σᾶς, ὄχι μόνον ἀπὸ εὐγνωμοσύνην.....

—Ἀλλά; ἠρώτησεν ὁ Στέφης με ἓνα μειδίαμα.

—Ἀλλά, νά! Σὺν φίλο. Ἐδῶ δὲν ἔχω κανένα φίλο, καμμιά φιλενάδα. Τάχα δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀγαπῶ, ἀφοῦ μοῦ ἀρέσετε;

—Βεβκιοτάτα, εἶπεν ὁ Στέφης σκεπτικῶς. Κεῖ μέσα του ἔλεγεν. Ὁρισμένως εἶναι ἡ ἀγάπη τῆς Ἄννας ποῦ τὴν ἐμπνέει.

—Ἐχετε καὶ ἀδελφήν, μοῦ εἶπεν ἡ μαμά σας. Πότε θὰ τὴν πάρετε ἀπὸ τὸ σχολεῖον; Εἶμαι βεβκία πῶς θὰ τὴν ἀγαπήσω πολὺ, ἂν σᾶς μοιάζῃ.

—Καὶ θὰ τὴν ἀγαπήσετε ἀπαράλλακτα, ὅπως ἀγαπᾶτε κ' ἐμένα; ἐρώτησεν ὁ Στέφης.

Ἡ Νίτσα ἐκοκκίνησε, ἐλατέβασε τὰ μάτια της καὶ ἐστάθη ἔπειτα σκεπτικῆ.

—Γιατί δὲν μοῦ ἀπαντᾶτε;

—Δὲν ξέρω πῶς θὰ τὴν ἀγαπήσω, ἀφοῦ δὲν τὴν γνωρίζω ἀκόμη. Καὶ ἔπειτα ἄρχιστε νὰ γελά, ἐνθουσιασμένη, γιὰτὶ ἐξέφυγε τὸν κίνδυνον νὰ εἰπῇ κατὶ ποῦ ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πῇ.

Ὁ Στέφης ἐγέλασε κι' αὐτός, καὶ ἐπειδὴ τὸ μάκος εἶχε τελειώσει καὶ ἀντελήφθη ὅτι τοὺς ἐπρόσεχαν, ἄλλαξεν ὁμιλίαν. Ὁ ἐξοχολοθῆσατε μαθήματα κ' ἐδῶ; ἠρώτησεν.

—ὦ! Τώρα ποῦ ξέρω καὶ μιλῶ καλὰ Γαλλικὰ ἢ μαμά μου ἐπῆρε μίαν γερμανίδα, αὐτὴ δὲ τὴν περίφημη. Καὶ θὰ μοῦ πάρῃ καὶ Ἄγγλιδκ. Ἡ μαμά, ξέρετε τρελλκίνεται γιὰ τῆς ξένες γλώσσες.

—Καὶ Ἑλληνικὰ; τί διαβάζετε;

—Τίποτε. Ὅταν ἤμουν μικρούλα, πρὶν νὰ με στείλουν στὸ Παρίσι με εἶχαν βάλει εἰς τὸ Ζάππειον. Ἐμαθα νὰ διαβάζω καὶ νὰ γράφω.

—Ὅστε γράφετε καλὰ Ἑλληνικὰ;

—Δηλαδὴ καλλιγραφία, ὄχι καὶ τόσο. Εἶχα θθάσει ὡς τὴν τετάρτη τάξι.

—Ὁ Στέφης ἐφάνη ὅταν νὰ μὴν ἐπερίμενεν αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν. Ἐπερίμενεν ὅτι ἡ Νίτσα θὰ μποροῦσε νὰ γράφῃ τὰ ὠραία γραμματάκια ποῦ τοῦ ἔγραφεν ἡ Ἄννα. Καὶ ἐνῶ ἔκανε αὐτὴν τὴν σκέψιν, ἐρώτησεν ἀπὸτομα. Γιατί σᾶς λένε Νίτσα; Ποῖο εἶναι τὸ σωστό σας ὄνομα;

—Ἄννα; εἶναι τὸ ὄνομα τῆς νενῆς μου. Δὲν σᾶς ἀρέσει Νίτσα;

Ὁ Στέφης παρ' ὀλίγον νὰ ξεφωνήσῃ. Καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη; Τὸ ἴδιο ὄνομα. Περίεργο! Ἡ καρδιά του ἐκτυποῦσε δυνατὰ, καὶ ἂν δὲν ἐφοβεῖτο μήπως δώσει ὑπονοίας θὰ τὴν ἔπερνε τὴν Ἄννα αὐτὴ, εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον καὶ θὰ τὴν ἐρωτοῦσε, ἂν ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ γράψῃ γράμματα σὲ κάποιον νέον ποῦ δὲν ἐγνώριζε, ἂν πρὶν νάρθῃ εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τὸ Παρίσι, δὲν εἶχε περάσει ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ δὲν εἶχε μείνει ἐκεῖ ὀλίγον καιρό.

Ἐν τῷ μεταξύ ἔφεραν τὸ τσαΐ καὶ ἡ μὲν μικρὴ ἐκάθισεν μεταξύ τῆς κ. Ζακῆ καὶ τῆς μητέρας της, ὁ δὲ Στέφης ἀκριβῶς ἀπέναντι μεταξύ τῆς νενῆς του καὶ τῆς μῆς Μπέσσης.

Αἶ! τὰ εἶπατε; ἠρώτησε μισοπόνθηκ ὁ κ. Ζακῆς τὴ μικρούλα. Σὺν καλὰ γειτονόπουλα. Πόσον χρονῶν εἶναι ἡ κόρη σας; ἐπρόσθεσεν ἔπειτα στρεφόμενος πρὸς τὴν κ. Φαρίδου.

—Δέκα τέσσαρα πρὸς τὰ δέκα πέντε.

—Φαίνεται πειρὸ μεγάλη. Νὰ σᾶς ζήσῃ.

—Κοπελίτσα σωστή. Γλήγορα θὰ γυρεῦετε γαμπρό, ἐπρόσθεσε γελῶντας.

—Τί λέτε, καλέ. Ἡ Νίτσα μου εἶναι μωρό. Δὲν ἐπρόφθασα οὔτε κ' ἐγὼ νὰ τὴν χαρῶ. Φαντασθῆτε ὁ μακαρίτης εἶχε τὴ μακρία νὰ μοῦ τὴν ἔχῃ κλειστὴ στὸ σχολεῖο ἀπὸ ἐπτὰ χρονῶν. Ἐφοβούντανε, λέει, πῶς θὰ τὴν ἐχλυθῶ ἀπὸ τὰ πολλὰ χάδια καὶ πῶς θὰ τὴν ἔκανα ἀρρωστιάρα ἀπὸ τῆς πολλῆς φροντίδας. Ἐκεῖνος ἤθελε ψυχρολουσίες, γυμναστικῆς, σκληραγωγίας καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐσυμφωνοῦσαμε μοῦ τὴν ἔκλεισε.

Καὶ ἔγεινε γερὴ καὶ ὠραία, εἶπεν ὁ κ. Ζακῆς.

—Σὺν δὲν στὸ πούντιασε, τὸ παιδί, εἶπεν ἡ νενῆ, πάλι καλὰ

—Πέστε το δά. Καὶ θέλει νὰ κάνῃ κ' ἐδῶ αὐτῆς τῆς ψυχρολουσίας, νὰ παίζῃ τένυς, νὰ σηκώνῃ σίδερα καὶ νὰ περπιτάῃ ὄρες..... Σὺν νὰ ἦταν ἐδῶ Παρίσι.

—Μὰ μητέρα! Ἐγὼ ἔτσι ἔμαθα.

—Στὸ τένυς νὰ πηγαίνετε με τὸ Στέφκ. Ἀπάνω στὸ Τσισλι ἔχει ἓνα μέρος ποῦ τὸ ἐνοίκιασε κάποιος ἔβρατος γι' αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἐχω καὶ τὴν ἀνεψιά μου ἀκόμη καὶ τὸ γυιὸ τοῦ Δημητράκη τοῦ Κόφτη, συμμαθητὴ τοῦ Στέφα, ποῦ ἐβγήκε φέτος ἀπὸ τὴ Χάλκη καὶ θὰ μᾶς τὸν φέρουν εἰς τὸ γραφεῖο μαθητευόμενον. Θὰ κάμετε δυὸ περίφημα ζευγαράκια. Ὁ σᾶς συνοδεύῃ ἡ μῆς Μπέσση.

—Καλὲ ἔχομεν τὴ Γερμανίδα, ποῦ εἶναι πολὺ σοβερὴ γυναῖκα εἶπεν ἡ κ. Φαρίδου,

ὅταν νὰ ἀπεδοκίμαζε τὴν συνοδεία τῆς μῆς Μπέσσης. Κ' ἔπειτα ἀφοῦ εἶναι ἐκεῖ πάνω ὅτὴν ἐρημιά θὰ πηγαίνω κ' ἐγὼ, νὰναπνέω λιγάκι ἀέρα.

Ὁ Στέφης εἰς ὄλην αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν δὲν εἶχεν ἀνοίξῃ τὸ στόμα του, οὔτε καὶ ἡ Νίτσα, ἡ ὁποία ὅμως τὸν ἐβλεπε με ἀνησυχίαν. ὅταν νὰ ἐφοβεῖτο ὅτι θὰ ἠρνεῖτο. Ἡ μητέρα του ποῦ ἐμάντευε τί τοῦ συνέβαινε ἦτον εὐχαριστημένη, διότι ἀνεγνώριζεν ὅτι εἶχε δίκην ὀλίγες ἡμέρες πρὶν, ὅταν τοῦ εἶπε νὰ ἐπρόσεχε τί θὰ ἔγραφε εἰς τὸ πτωχὸ κοριτσάκι τῶν Ἀθηναίων, διότι ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ τὸ κάμη δυστυχισμένο.

Λοιπὸν σύμφωνοι, παιδιὰ, ἠρώτησεν ἡ κ. Φαρίδου, βλέποντας τὸν Στέφα.

Καὶ βέβαια σύμφωνοι, ἀπήντησεν ὁ κ. Ζακῆς, ὁ ὁποῖος ἐννοοῦσε νὰ ξετινάξῃ, ὡς ἔλεγε, λιγάκι τὸν γυιὸ του καὶ νὰ τοῦ ποιήσῃ τὴν ζωὴ τῆς δουλειᾶς γιὰ νὰ μὴ τὴν ἐβρύνετο περισσότερο.

Τί λές Νίτσα, ἐπέμεινεν ἡ κ. Φαρίδου.

Ἐγὼ τί λέω! Εἶμαι ἐνθουσιασμένη μαμάκα μου. Ἄν ὁ κ. Στέφης θέλῃ, θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς, νὰ βγῶ ἐπὶ τέλους ἀπὸ αὐτὴ τὴν μούχλα τῶν δρόμων, νὰ μένω δυὸ τρεῖς ὄρες εἰς τὸν ἀνοικτὸν ὀρίζοντα, νὰ αἰσθανθῶ πάλι τὴν παλιὰ μου ζωὴ, τὸν ἀέρα νὰ μοῦ κτυπᾷ τὸ πρόσωπο, τὸ αἶμα μου νὰ βράζῃ.... Θέλετε κύριε Στέφης;

Ὁ νέος τὴν ἐβλεπε τώρα πλέον με θαυμασμόν. Σὺν νὰ εὐρίσκετο ἀλήθεια ἀπὸ τῶρα εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα εἶχε κοκκινίσει, τὰ μάτια της ἔλαμπαν, τὰ μαλλιά της με δυὸ τρεῖς κινήσεις ἐφάνηκαν ὅταν νὰ ἀνεμίζοντο ἀπὸ τὴν ὄρμη τοῦ παιγνιδιοῦ.

Εἰς τὰς διαταγὰς σας, ἀπήντησεν. Ἄρκει νὰ κανονίσωμεν τῆς ὄρες. Προτιμᾶτε τὸ πρῶτ ἢ τὸ ἀπόγευμα;

Ἦστερα ἀπὸ τὰς τρεῖς, εἶπεν ἡ κ. Φαρίδου.

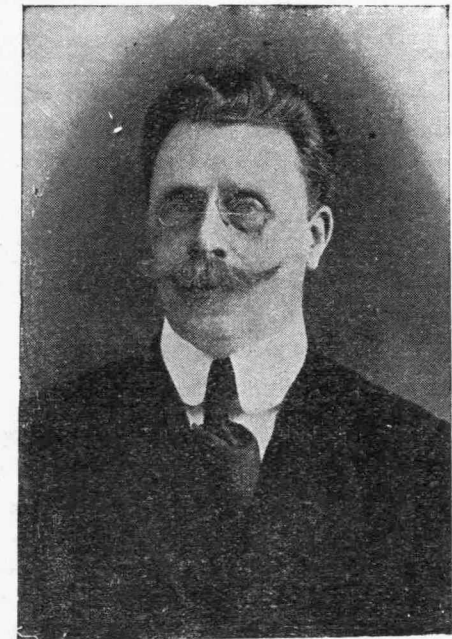
—Εἶναι ἀργά, μαμά. Τώρα νυκτώνει σχεδὸν στῆς τέσσερης. Ἐτσι θὰ μένωμεν μόλις μὴ ὄρα. Ὁ λές ὅτι κάνει ὑγρασία, κρῦο, δὲ ξέρω τι. Προτιμῶ τῆς δέκα τὸ πρῶτ. Ὁ μποροῦμε νὰ μένωμεν ὡς τὴ μία Ἦστε ὄρες καὶ τῆς καλλίτερες. Τί λέτε κύριε Στέφης;

Εἶναι ἡ ὄρες τοῦ γραφείου, ἀπήντησε καὶ ἔρριξε μὴ πλαγεία ματιὰ στὸν πατέρα του.

Αὐτὸ τὸ κανονίζωμεν μεταξύ μας. Ὁ ἔρχεσαι εἰς τὸ γραφεῖον στῆς ὀκτώ καὶ θὰ φεύγῃς εἰς τὰς δέκα. Ἐπειτα, ὑποθέτω, αὐτὸ δὲ θὰ γίνεταί καθὲ ἡμέρα....

Γιατί ὄχι; εἶπεν ἡ Νίτσα.

Γιατί θὰ πρέπῃ ν' ἀφίσωμεν τὸ σπῆτι μας

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΤΕΣΗΣ

Βουλευτῆς Ἀττικῆς

Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου

καὶ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων.

εἰς τὸ ἔλεος τῆς ὑπηρεσίας, εἶπεν ἡ κ. Φαρίδου. Λοιπὸν τρεῖς φορές τὴν ἐβδομάδα.

Καὶ με τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια ἐκαλονοχητίθησαν με θερμῆς χειραφίεις καὶ θερμότερα ἀκόμη λόγια καὶ ματιῆς.

Ὅταν ὁ Στέφης εὐρέθη μόνος του εἰς τὸ δωμάτιόν του ἦτο τὸσον εὐθυμος, χαρούμενος, εὐτυχῆς, ὥστε ἀντὶ νὰ πλαγιάσῃ ἀμέσως, ἀνοίξε διάπλατα τὸ παράθυρό του καὶ ἄρχισε νὰ σιγοτραγουδῇ. Δὲν ἐπέρασεν τρία λεπτά καὶ τὸ ἀντικραινὸ παράθυρο τῆς κ. Φαρίδου ἐφωτίσθη ἔξωθεν, καὶ ἡ λεπτὴ σιλουέτα τῆς Νίτσας διεγράφηκε πεταχτὴ πίσω ἀπὸ τὸ λεπτὸ brisse—bise, τὸ ὁποῖον ἀνασηκώθηκε καὶ ἀφέθηκε νὰ πέσῃ, γιὰ νὰ ἀνασηκωθῇ καὶ πάλι μετὰ δυὸ λεπτά.

Ὁ Στέφης ἔτρεξε νὰ σβύσῃ τὸ ἰδικὸ του κερί καὶ ἐπέστρεψε πάλι εἰς τὸ παράθυρο, σιγοσφυρίζοντας.

Τώρα τὸ ἀντικραινὸ παράθυρο ἦταν ὀρθανοικτο, καὶ ἡ Νίτσα, ἐφαίνετο ὅταν νὰ ἐζητοῦσε ἢ νὰ ἐπερίμενε κατὶ ποῦ θὰ τῆς ἐσπεφεν ἂν ὄχι ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, τοῦλάχιστον ἀπὸ τὸ ἀντικραινὸ παράθυρο.

Μάλα

ΨΥΧΑΡΗΣ

Ὁ κ. Ψυχάρης, ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς τῆς Σχολῆς τῶν Ἀνωτέρων Σπουδῶν εἰς τὰ Παρίσια καὶ ἀντιδημοτικώτατος, ἂν δὲν ἀπατώμαι, εἰς τὴν Ἑλλάδα συγγραφεὺς τοῦ δημοτικωτάτου «Ταξιδίου», ἐτύπωσε κατ' αὐτὰς νέον ἔργον περὶ Ἑλλάδος (*Au tour de la Grèce*) εἰς τοῦ γνωστοῦ ἐκδότου Κάλμαν Λεβύ. Τὸ «Ταξίδι» ἀπηυθύνετο πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἡμᾶς· τὸ περὶ Ἑλλάδος βιβλίον τοῦτο ἐγράφη κυρίως διὰ τοὺς Γάλλους. Τὸ πρῶτον συνετέθη τεχνικώτερον, ὡς εὐρυθμον οἰκοδόμημα, τοῦ ὁποῦ τὰ μέρη ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ ὅλον καὶ πρὸς τὴν ἀνάδειξιν αὐτοῦ συντρέχουν δεξιῶς· τὸ δεύτερον ἀποτελοῦσιν ἄρθρα, μελετήματα καὶ λογοτεχνήματα κατὰ διαφόρους περιστάσεις ἐκδοθέντα καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀνεξάρτητα τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλου· ἀλλὰ καὶ ταῦτα μία τὰ συνενώνει ἄλλος, ἡ αὐτὴ πνοὴ τὰ ἐμφυχώνει. Τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν ζητεῖ νὰ συλλάβῃ καὶ ν' ἀναπαραστήσῃ ὁ λογοτέχνης ἐπιστήμων· τὴν ψυχὴν αὐτὴν φιλοδοξεῖ ν' ἀνακαλύψῃ πρὸς Ἕλληνας καὶ πρὸς ξένους· τὴν ἀγνοοῦν οἱ ξένοι, διότι εἶναι ξένοι· δὲν τὴν προσέχομεν ἡμεῖς, διότι καθ' ἑκάστην ἀνυπόπτως τὴν διαγκωνίζομεν· ἄλλως τε τὸ νὰ βλέπῃς δὲν εἶναι τόσον εὐκόλον· «νοὺς ὄρᾶ καὶ νοὺς ἀκούει». Καὶ δὲν πρέπει νὰ σκανδαλιζώμεθα διὰ τὸ μέγα μέρος τὸ ὁποῖον εἰς τὴν σοβαρὰν αὐτὴν ἐξερευνησιν διαδραματίζει ἡ γλωσσολογία. Καλῆτερον ἂς ἐνθυμούμεθα τὸ τοῦ Γουλιέλμου Οὐμβόλδου: «Μεταξὺ τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ὑπάρχει πλήρης ταυτότης· δὲν ἠμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν χωριστὰ ταύτην ἀπὸ ἐκείνην». Καὶ δὲν πρέπει νὰ παραξενευώμεθα, ὅταν ὁ κ. Ψυχάρης ἀποδίδῃ τὴν σημασίαν εἰς τὸ καλούμενον «γλωσσικὸν ζήτημα»· Ὁ Γάστων Παρί, ὁ διάσημος ἐν Γαλλίᾳ μεσαιωνοδίφης, ἐξετάζων εἰς ἐν ἐκ τῶν ἔργων του τὰ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας τοῦ μεσαιῶνος, παρατηρεῖ πῶς οἱ λογιώτατοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης λατικὰ μόνον ἀνεγίνωσκον καὶ ἔγραφον, διότι ἐφρόνουσι ὅτι μόνον ἡ γλῶσσα ἡ λατινικὴ ἦτο κατάλληλος πρὸς ἐκφρασιν τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐμβριθῶν ιδεῶν: «τοῦτο εἶναι γεγονός μεγίστης σημασίας λέγει, ἔνεκα τοῦ ὁποῦ κατεστράφη πᾶσα ἀρμονία εἰς τὴν φιλολογικὴν παραγωγὴν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ τὸ ἔθνος ἐχωρίσθη εἰς δύο· γεγονός διπλῶς ὑλέθριον· παρεκώλυσε τοὺς εὐφυεῖς καὶ τοὺς ἀνεπτυγμένους ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας καὶ τοὺς ἀλυσόδεσε μὲ γλῶσσαν νεκράν, ξένην πρὸς τὸ νεώτερον πνεῦμα· γλῶσσαν, ἡ ὁποία καταναγκαστι-

κῶς τοὺς ἐπέβαλλε τὰς ἰδέας καὶ τοὺς τύπους πλουσιωτάτης καὶ ἐπισήμως καθιερωμένης φιλολογίας· γλῶσσα μὲ τὴν ὁποῖαν σχεδὸν ἀδύνατον τοῖς ἦτο νὰ ἀναπτύξουν κάποιαν πρωτοτυπίαν».

Ἡ ἀνωτέρω περίοδος τοῦ σοφοῦ διδασκάλου καὶ συναδέλφου τοῦ κ. Ψυχάρη, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην παραλλαγήν. θὰ ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ πολλὰ καὶ εἰς τῆς γλώσσης μας τὴν σημερινὴν κατάστασιν. Ὅσον καὶ ἂν ἐξεγείρεται ἡ κακῶς ἐννοουμένη ἐθνικὴ φιλοτιμία, ὅσον καὶ ἂν μορφάζει ἡ πρόληψις ὅσον καὶ ἂν διαμαρτύρεται ἡ κρατοῦσα ἐκπαίδευσις, ὑπάρχει καταπληκτικὴ ἀναλογία μεταξὺ τῆς μεσαιωνικῆς λατινικῆς καὶ τῆς ἡμετέρας καθαρηνούσης, μεταξὺ τῆς θέσεως, τὴν ὁποῖαν αὐτὴ κατέχει ἐν τῇ συνειδήσει τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων λογίων, καὶ τῆς χρήσεως τῆς λατινικῆς ὑπὸ τῶν λογιωτάτων τοῦ 11ου καὶ καθεξῆς αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ.

Τὴν ἀναλογίαν ταύτην ζητεῖ νὰ καταδείξῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑθνους καὶ ὁ κ. Ψυχάρης καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς παρακολουθοῦντας ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης χρήσεως τῆς γλώσσης· καὶ πρὸς τοῦτο, ἀψηφῶν τοὺς κεραυνούς, μεταχειρίζεται δύο, κατὰ τὸ φαινόμενον, ὅλως διαφορετικὰς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι εἶναι, κατ' ἀλήθειαν, ἐτερόμορφον μόνον ἀπόρροια μίᾳς καὶ τῆς αὐτῆς δυνάμεως: τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Λογοτεχνίαν, τὴν Ποίησιν καὶ τὴν Διδασκαλίαν.

Τὴν μίαν σφραγίδα τῆς διττῆς ταύτης ἐνεργείας ζωηρῶς ἐχάραξε καὶ εἰς τὸ περὶ Ἑλλάδος νεοτυπωμένον βιβλίον τοῦ ὁ κ. Ψυχάρης. Αἱ περιορισμέναι στήλαι ἂς διαθέτω μὲ ἀναγκάζουν περιορισμένως νὰ ὀμιλήσω περὶ αὐτοῦ. Ἄν ἤμεθα περισσότερο φιλαναγιῶσται καὶ ὀλιγώτερον φιλοσκόμμονες, ἂν ἐκρίναμεν περὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας ἄλλως πῶς ἢ ἀπὸ τὰς διαδόσεις τοῦ ἀέρος, ἀπὸ τοὺς ἀβασίμους ἰσχυρισμούς τῶν τρίτων, ἀπὸ τὰ δευτερευούσης ὅλως σημασίας ψευγᾶδια, καὶ ἀπὸ τὰς ὕβρεις τῶν διατριβογράφων, ἢ περὶ τοῦ κ. Ψυχάρη γνώμη—δὲν ὀμιλῶ περὶ τῶν πολὺ ὀλίγων μεταξὺ μας οἷτινες, ἢ συμφωνοῦντες καθόλου ἢ καὶ ριζικῶς διαφωνοῦντες, ἐγνώρισαν ἐν τούτοις ὡς ἐπιστήμονες, ὡς λόγιοι, ὡς δημοσιογράφοι καὶ λογικῶς ὅπως ὅποτε ἐξετίμησαν τὸ ἔργον του—θὰ ἦτο πολὺ διαφορετικὴ. Θὰ τὸν ἐσεβόμεθα τότε καὶ θὰ τὸν ἐκρίναμεν ἄξιον ἀγάπης, μεθ' ὅλας τὰς ἐπιφυλάξεις. τὰς ἀμφισβητήσεις, καὶ τὰς ἐναντιότητάς ἔτι. τὸν συγγραφέα τῶν σοφῶν καὶ ὠραίων βιβλίων ἀπὸ τῶν διτόμων βραβευμένων «*Essais de Grammaire Historique néogrecque*» καὶ τῶν

«Ἱστορικῶν καὶ γλωσσολογικῶν ζητημάτων» μέχρι τοῦ «Ταξιδίου» καὶ τῆς «Ζούλιας» Δυστυχῶς οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπιστήμονες, Γερμανοὶ καὶ Γάλλοι, δὲν ἐμιμήθησαν ἀκόμη τὴν ἰδικὴν μας ἀκαταδεξίαν καὶ τὴν εὐκολίαν τὴν περιγελαστικὴν· οὔτε οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐγκρίτων ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν περιοδικῶν οἱ καταχωρίζοντες καὶ ἀναλύνοντες τὰ ἔργα του, οὔτε συγγραφεῖς καὶ κριτικοὶ ὀνομαστοί, ὡσάκις προσέπεσαν εἰς τὸ ἄκρον τῆς πέννας των τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ψυχάρη· οὔτε ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, εἰς τὰ κριτικά του ἄρθρα ἐπαυειλημμένως ἐξαίρων «τὸν ποιητὴν ἐν ταύτῳ καὶ τὸν σοφὸν φιλόλογον, τὸν λίαν ἐκτιμώμενον διὰ τὴν αὐστηρὰν ἀκρίβειαν τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου του»· οὔτε ὁ Σαρσαί, κατ' ἐπανάληψιν καὶ οὗτος εἰς τὰς θεατρικὰς ἐπιφυλλίδας τοῦ «Χρόνου» συζητῶν μετ' ἐκείνου προβλήματα ἀφορώμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν προφορὰν τῆς Γαλλικῆς γλώσσης. μὴ ἀποδεχόμενος μὲν τὰς γνώμας του, ἀλλ' εὐσεβάστως ἀποφαινόμενος περὶ αὐτῶν, ὡς περὶ «καρπῶν πολυχρονίου καὶ βαθείας μελέτης»· οὔτε ὁ Κρουμβάχερ, ὅστις ἐν τῇ «Γενικῇ Ἐφημερίδι» τοῦ Μονάχου παρέσχεν ἀνάληψιν τῆς «Ζούλιας» ἀνακηρύττων τὴν δύναμιν καὶ τὴν χάριν τῆς δημοικῆς γλώσσης τοῦ διηγηματογράφου· οὔτε ὁ Γάστων Δεσάν, ὅστις εἰς τὴν παρσιῶν «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων» προσπαθεῖ νὰ διατυπώσῃ τὴν πνευματικὴν ἰδιοσυστασίαν τοῦ κ. Ψυχάρη, τὴν ἀρκούντως πρωτότυπον. Ὁ μεγαλοπρεπὴς πρόλογος τοῦ ἰεῦ βιβλίου, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν σοφὸν καθηγητὴν Χαβέ, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, εἶναι περίεργος ἐξομολόγησις τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ διαδισμοῦ τοῦ συγγραφέως. ἐπιστήμοις καὶ ποιητοῦ. Γάλλου καὶ Ἑλλήνου, καὶ ἐν ταύτῳ συγκεφαλαιώσας τῶν ιδεῶν αἵτινες ἀπετέλεσαν τὸν ὅλον τόμον.

Ὁ κ. Ψυχάρης, προδήλως, γνωρίζει καὶ χειρίζεται θαυμάσια τὴν γαλλικὴν. Τὸ ὕψος του καὶ εἰς τὸν τόμον τοῦτον δὲν μᾶς εἶναι ξένον· εἶναι τὸ ἴδιον τοῦ «Ταξιδίου» καὶ τῶν «Νησιῶτικων γραμμάτων» μεθ' ὅλον τὸ ἀλλόγλωσσον αὐτοῦ· ὕψος τοῦ ὁποῦ ἢ ἀπλότης ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν ζωηρότητα μὲ τὰς βραχείας καὶ ὀξείας φράσεις αἵτινες ἐξακοντίζονται πολλάκις ὡς βέλη, μὲ τὰς λακωνικὰς περιόδους αἵτινες ἐνίοτε ἠχοῦσιν ὡς χρῆσμοί, ὕψος μὲ τὴν ἐνάργειαν τοῦ ὁποῦ ἢ ἐπιστημονικὴ πεποιθῆσις φθάνει μέχρι τοῦ δυσηματικῶν τοῦ καὶ ἢ ποιητικῆ συγκίνησης ἀνυψώνεται μέχρι προφητικῶν ἐνθουσιασμοῦ. Χαρακτὴρ λόγου μέσα εἰς τὸν ὁποῦ καθρεπτίζεται τόσον καθαρὰ ὁ χαρακτὴρ τοῦ συγγραφέως· αὐστηρὰ λογικὴ ἀλληλουχία

τῶν ιδεῶν· μέθοδος ἐπεκτείνουσα τὴν ἀπαξ τεθεῖσαν ἀρχὴν μέχρι τῶν ἄκρων, μὴ βλέπουσα δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ὑπερπηδῶσα ἢ λακτίζουσα τὰ προσκόμματα χάριν τοῦ σκοποῦ· θαυμαστὴ ἀπλοποίησις τῶν ζητημάτων, καὶ αὐτῶν ἄτινα ἐκ φύσεως εἶναι τόσον περίπλοκα, ὥστε πᾶσα ἀπόπειρα ἀπλοποιήσεως θὰ τὰ διέστρεφεν· ἀντικατάστασις τοῦ συνήθους διὰ τοῦ πρέποντος· ἢ πρὸς τὴν ἐπιστήμην λατρεία ἐκτρεπομένη μέχρις εἰδωλολατρίας· ἢ λογικὴ ἀλήθεια πολλάκις ἀντιμαχομένη πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων· πλήρης διαφώτισις προβλημάτων τὰ ὁποῖα παρεμόρφωνεν ἢ πρόληψις ἢ δὲν ὑπώπτευν ἢ ἀγνοία, καὶ κάποτε, πρὸ τοῦ ἀδυνάτου τῆς λύσεως, ἀποκοπή, διὰ τοῦ ξίφους, τοῦ γορδίου δεσμοῦ· ἐνθάρρυνσις ἐνθουσιώδης καὶ ἐμφύχως τῶν νέων συγγραφέων, τῶν ἀγνώστων ἀκόμη, ἐκείνων τῶν ὁποῦ τὴν περιουσίαν ἀποτελοῦσι μᾶλλον αἱ χρυσαὶ ἐλπίδες τοῦ μέλλοντος ἢ θετικὰ τοῦ παρόντος κεφάλαια, ἐκείνων πρὸ παντὸς τῶν ὁποῦ τὸ ἔργον θὰ ἠδύνατο νὰ συντρέξῃ πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ μεγάλου ιδεώδους πρὸς τὸ ὁποῦ ἀποβλέπει ὁ κ. Ψυχάρης: τὴν δημιουργίαν ἐθνικῆς λογοτεχνίας διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐθνικῆς γλώσσης καὶ ἀφ' ἐτέρου ἀγνοία καὶ παρασιώπησις ἄλλων, ὅσοι τυχὸν δὲν συντείνουσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κάποτε δὲ καὶ ἄδικος ὅλως καὶ ἀπότομος καὶ μέχρι τοῦ σκληροῦ ὑποτιμήσις αὐτῶν. Πρὸς τοῦτοις παραγνώρισις ἀληθειῶν τινων, ὅχι ἀπὸ ἑλλειψιν ἀντιλήψεως, ἀλλ' ἀπὸ περισσεύων ἀντιπαθείας πρὸς αὐτάς· μίσος πρὸς τὰ ἀμφίροπα καὶ πρὸς τὰ συμβιβαστικά, πρὸς ὅ,τι καλοῦμεν «μέσον ὄρον», πρὸς τὴν «χρυσὴν μετρίτητα» τοῦ Ὀρατίου. Ὁ ἔρωσ τοῦ ἑδραίου, καὶ ἢ καταφρόνησις τοῦ ἐφημέρου ἢ μέχρι συγκυριακάσεως ἐκτίμησις τούτου τοῦ φαινομένου, καὶ ἢ παρρησία τῆς γλώσσης, ἀπέναντι ἄλλων φθάνουσα μέχρι τῆς δριμύτητος τῆς σατύρας· τὸ κύρος τῆς ἀντικειμενικῆς ἀληθείας καὶ ἢ ἀπολάκτισις τῶν ὑποκειμενικῶν δοξασιῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν ἐξαρτήσεων· ἢ ἐπιστήμη, ἀντλοῦσα δύναμιν καὶ τρεφομένη ὅχι ἀπὸ τὴν αὐθεντίαν μόνον τούτου ἢ ἐκείνου, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τὴν παρατήρησιν τῆς ζωῆς· ἢ γλωσσολογία προσέχουσα εἰς τὸν ζῶντα ἦχον καὶ αὐτὴ, ὅχι εἰς τὸ νεκρὸν γράμμα τῶν βιβλίων ἢ ποιήσεων ἀφ' ἐτέρου ἐνισχυομένη ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην, ἢ ἔμπνευσις ἀπὸ τὴν γλῶσσαν, τὸ καλλιτεχνικὸν ὕψος ὑπερῶν ὅλας τὰς δυσχερείας καὶ θριαμβεῖον μόνον διὰ τῆς ἀπολύτου ὑποταγῆς εἰς τοὺς νόμους τῆς φυσιολογικῆς Γραμματικῆς· καὶ τέλος καὶ καθόλου εἰπεῖν πρὸ τοῦ ἐπιβήλουτος ὄγκου τῆς λογικῆς ἀληθείας παντελῆς

σχεδὸν καταφρόνησις τῶν λεπτοτάτων ἀποχρώσεων, τῶν nuances ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὁ μέγας πειθερὸς τοῦ κ. Ψυχάρη ἀντιτάσσει κατὰ τῆς λογικῆς καὶ θεωρεῖ ὡς τὰς μόνας ἀσφαλεῖς θεματοφύλακας ἀληθειῶν τιμῶν.

Αὐτὰ εἶναι, διὰ γενικῶν γραμμῶν, τὰ χαρακτηριστικὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὰ διακρίνοντα τὴν μορφήν τῶν ἐπιστημονικῶν ὁμοῦ καὶ φιλολογικῶν, εὐφαντάστων καὶ ρίζοσπαστικῶν, πολυμαθείας ὁμοῦ καὶ ἐμπνεύσεως, ἔργων τοῦ κ. Ψυχάρη.

Τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ διακριτικὰ ταῦτα συναντῶμεν καὶ εἰς τὸ νέον περὶ Ἑλλάδος πολυμερὲς βιβλίον του, μέσα εἰς τὰς 300 σελίδας τοῦ ὁποίου παρελαύνουν ὡς εἶδος «λίγο ἀπ' ὅλα» ἰδέαι καὶ εἰκόνες ἀπὸ κάθε κόσμου πνευματικῆς ἐνεργείας. Εὐρέειαι ἀναλύσεις δύο νεοελληνικῶν διηγημάτων, τιμητικώταται διὰ τὴν φιλολογίαν μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων «Ὁ Ἀφωρισμένος», τὸ μικρὸν ἀριστοῦργημα τοῦ Καρκαβίτσα, καὶ αὐταὶ σχετικῶς πρὸς ἀνακινούμενα ἐν Γαλλίᾳ μεγάλης σημασίας πνευματικὰ ζητήματα. Μία φιλοσοφικὴ μελέτη περὶ ἐπιστήμης καὶ θρησκείας, πνευματωδῶς βασιζομένη ἐπὶ τοῦ σοκρατικοῦ ρητοῦ «γνώθι σαυτὸν», καὶ νόταν ξεχωριστὴν προσθέτουσα εἰς τὴν συμφωνίαν τῶν ὑπερμάχων τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἰδεώδους. Μέσα εἰς τὴν κρίσιν τοῦ «Ἀπὸ Νικοπόλεως εἰς Ὀλυμπίαν» βιβλίου τοῦ κ. Βικέλα, σύντομος καὶ ἔντονος ἐκθεσις τῆς περὶ γλώσσης θεωρίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀνακινηθέντα ὑπὸ τοῦ Φαλμεράνερ, ὥστε νὰ καταλάβουν τί συμβαίνει καὶ οἱ μᾶλλον στενοκέφαλοι. Ἐν φιγαρικὸν ἄρθρον περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, τὸ περίφημον Φιλί, πολύχρονον καὶ πολύηχον μὲ τὴν ποίησιν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν οὐσίαν, μετασχηματισμένον κάπως διὰ τὸ γαλλικὸν κοινόν. Μία εὐτολμος κριτικὴ σύγκρισις τοῦ «Ἀπολλωνίδου» τοῦ Λεκόντ Δελίλ καὶ τοῦ «Ἴονος» τοῦ Εὐριπίδου. Τὸ ζήτημα τῆς προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς, τὸ σκοτεινὸν καὶ δυσεπίλυτον, τὸ διαιροῦν τοὺς ἐπιστήμονας εἰς δύο ἀντίθετα μεγάλα στρατεύματα, τῶν ἐρασμικῶν καὶ τῶν μὴ τοιοῦτων, τὸ σημαντικώτατον τοῦ βιβλίου κεφάλαιον, εἰς τὸ ὅποιον πάνοπλος ἐπιδεικνύεται ὁ συγγραφεὺς, θέτων εἰς ἐνέργειαν ὅλην τὴν στρατηγικὴν τέχνην του, μαχόμενος μὲ ὅλα τὰ ὄπλα του, ἀναπτύσσων τόσας ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ μὴ ἀποφεύγων τὰς πλάνας, ὡς ἐκεῖ ποῦ ἀπαγγέλλει κατηγορητήριον κατὰ τῆς γλώσσης τῶν νέων διηγηματογράφων, ἰδίως δ' ἐκεῖ ὅπου ὁμιλεῖ περὶ τῆς γλώσσης τῶν νέων ποιητῶν, ὀλίγον ἀψυχολογῆτος. Μία γελωτοποιήσις τῶν «φιλολογικῶν συνεντεύξεων, αἱ ὁποῖαι πρότερον ἐδη-

μοσιεύθησαν εἰς τὸ «Ἄστυ», σχεδὸν δικαία, διότι ποτὲ ἄλλοτε ἄνθρωποι μὴ ἀνόητοι δὲν εἶπαν ἢ δὲν παρεστάθησαν ὅτι λέγουν τόσας ἀνοησίας, ὡς εἰς τὰς συνεντεύξεις ἐκείνας. Ἡ Μικρόπολις, ὁ γνώριμος «Μάγος», μυθοπλαστία λυρικοσατυρική, ἀπὸ τὰς μᾶλλον χαρακτηριστικῆς. Θεσσαλικαὶ ἐντυπώσεις. Καὶ τέλος τὰ «Νησιώτικα Γράμματα», τὰ ὁποῖα εἶδομεν εἰς τὸ «Ἄστυ», ἐνθυμίζοντα τὴν «Ἀγάπην», τοὺς «Ἀρχαίους» καὶ τὰς ὠραιότερας σελίδας τοῦ Ταξιδίου, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὴν πρωτόπλαστον δημοτικὴν τῶν δροσερότητα, πρὸ τῆς ὁποίας ὠχρῆ ἢ χάρις τῆς γαλλοφώνου με ταπλάσεως. Αὐτὸς εἶναι ὁ κατάλογος, ξηρὸς καὶ ἄχρως, τῶν περιεχομένων τοῦ βιβλίου.

Τὸ νέον βιβλίον τοῦ κ. Ψυχάρη, πλὴν τῆς αὐτοτελοῦς ἀξίας του παρέχει πολύτιμον ἐκδούλεον εἰς τὴν Ἑλλάδα, μεθ' ὅλας τὰς πικρὰς περὶ αὐτῆς ἀληθείας ἢ καὶ πλάνας—τὰς ἐδῶ κ' ἐκεῖ τυχὸν κατεσπαρμένας—ἐνθυμίζει εἰς τοὺς ἀδίκως τοῦτο λησμονοῦντας ὅτι ἡ Ἑλλάς ζῆ καὶ ἄλλην ζωὴν ἀπείρως εὐγενεστέραν—καὶ σπουδαιότεραν—ἀπὸ τὸν βίον τῶν πολιτικῶν διενέξεων, καὶ στρέφει τὴν προσοχὴν πρὸς ταύτην κατὰ τρόπον ὅπως διάφορον τῆς προσοχῆς τῆς προκαλουμένης ὑπὸ τῶν δανειστῶν τῆς καὶ τῶν χρηματιστῶν. Μόνον τὸ πείσμα καὶ ἡ πρόληψις δύνανται ν' ἀντιπαρέρχονται περιφρονητικῶς πρὸ τοιούτων σελίδων. Ὅπως ἀφ' ἑτέρου μόνον οἱ ἐπιτόλαιοι δύνανται νὰ χάρτουν ἀβασανίστως καὶ ἀνεπιφυλάκτως ὅλα ὅσα εὐρίσκουν μέσα εἰς αὐτάς. Ὁ νοῦς ἐλέγει Κάποια πνεύματα, ὡς τὸ τοῦ κ. Ψυχάρη, ὁμοιάζουν πρὸς κάποια δένδρα πολυμερῆ καὶ ποικίλως χρήσιμα· ἕκαστος παραλαμβάνει ἐξ αὐτῶν καὶ χρησιμοποιοῖ ὅ,τι χρειάζεται· τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ στοιχείων ἢ σημασίας καὶ ἡ ἐνέργεια διαφοροτρόπως βαθμολογεῖται. Ἀλλὰ τοῦ πολυμεροῦς δένδρου τὸ κάλλος δὲν καταμερίζεται, εἶναι ἐν, καὶ πάντες ἀγαποῦν καὶ σέβονται τὸ δένδρον ὁλόκληρον.

(Ἀπὸ τὰ «Πρῶτα Κριτικὰ» τοῦ κ. Κωστή Παλαμῆ)

ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥζίΝΑ

Παξιτίσιο ἀπὸ καρῶτα. Βράζετε τὰ καρῶτα ὥστε νὰ λυώσουν. Τὰ περνᾶτε ἀπὸ τρυπητό. Τὰ σπάρτε με βούτυρο καὶ ζάχαρι. Κόψτετε ψιλὸς φέτες jambon. Κάμετε σάλτσαν bechamel ἄφθονην, τὴν ἀνακατόνετε με τὰ καρῶτα. Προσθέτετε τριμμένον τυρὶ παρμεζάνας. Βουτυρόνετε φόρμαν, τὴν πασπαλίσετε με τριμμένο ψωμί. Στρώνετε πάτους καρῶτα καὶ τῆς φέτες τοῦ jambon τελειώνετε με καρῶτα. Σκεπάζετε με ἄφθονην σάλτσα bechamel. Προσθέτετε τυρὶ τριμμένο καὶ ἀπὸ πάνω ψωμί τριμμένο καὶ στέλλετε εἰς τὸν φούρνον.